

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . 20.—
 za pol leta . . . 13.—
 za četrti . . . 8.50
 za en mesec . . . 2.50
 za Nemčijo celoletno . . . 20.—
 za ostale inozemstvo . . . 25.—
== V upravljenju: ==
 Za celo leto naprej . . . 22.40
 za pol leta . . . 11.20
 za četrti . . . 5.60
 za en mesec . . . 1.90
 S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENE

== inserati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat . . . po 15 v
 za dvakrat . . . po 13 v
 za trikrat . . . po 10 v
 za več kot trikrat . . . 9 v
 V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.
== Izhaja: ==
 vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi so ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 183. —

Današnja številka obsega 8 strani.

Deželni zbor kranjski.

XXXI. seja dne 27. t. m.

Izmed važnejših reči, ki so na dnevnem redu, je zakon o uvedbi davka na (nezasluženi) prirastek vrednosti nepremičnin, t. j. prirastek. Tak davček je uveden po mnogih mestih v Nemčiji, pri nas pa na Koroškem in zdaj je predložen tudi tržaškemu deželnemu zboru.

Razpoloženje v zbornici je jako mirno in ostane tako do konca.

Deželni glavar prebere začetkom seje, ki se odpre ob 4. uri popoldne, sledečo cesarjevo zahvalo:

Preblagorodnemu gospodu Franu plemenitemu Šukljetu, vitezu Leopoldovega reda, deželnemu glavarju, c. kr. dvornemu svetniku v p. itd. v Ljubljani.

Na Najvišje povelje javljam Vašemu Preblagorodju na ukaz gospoda c. kr. ministra za notranje stvari z dne 20. oktobra t. l., št. 10.611/M. J. Najvišjo zahvalo za udanostno izjavo, ki jo je izrazil povodom Najvišjega imendana dne 4. oktobra kot namestnik Vašega Preblagorodja gospod deželni odbornik dr. Evgen Lampe v imenu dežele in njenih zastopnikov.

Obenem prosim Vaše Preblagorodje, da daste Najvišjo zahvalo na značilne zastopnikom deželnega zbora in deželnega odbora kranjskega.

Vaše Preblagorodje blagovoli sprejeti izraz mojega odličnega spoštovanja.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz I. r.

Vloženi so sledeči nujni predlogi in interpelacije:

Odškodnina kranjski deželi.

Dr. Lampe in tovariši predlagajo, naj se z ozirom na to, da nekatere dežele zahtevajo od države zaradi opustitve vodnih zgradb in kanalov (Donava-Visla-Odra), da jih oškoduje, ko nimajo od druge zveze s Trstom neposrednih koristi, z zneskom 200 milijonov kron,

vlado pozove, da pri morebitni kompenzaciji upošteva s primernim zneskom tudi kranjsko deželo, ki od druge zveze s Trstom, katera teče le majhen del ob periferiji dežele, nima neposrednih koristi.

Bera.

Deželnemu odboru se naroča, naj postavo, tičečo se odveze davščine v denarjih in rečeh za cerkve, župnije in njih organe predela izkušnjam primereno in naj zlasti § 13. izpremeni v zmislu dvakratnega sklepa deželnega zbora ter jo predloži v bodočem zasedanju deželnega zbora.

Zoper zvišanje južnoželezniških tarif.

Poslanec Povše in tovariši nujno predlagajo:

Vzlic protestu kranjskega deželnega zastopa in drugih dežel, ležečih ob južni železnici, namerava ministrstvo ponoviti dovoljenje južni železnici, da sme 70 odstotno zvišane prevozne tarife tudi za prihodnje leto povišati. Proti tej dovolitvi mora deželni zbor kranjski kar najodločneje ugovarjati in deželnemu odboru se naroča, da takoj sporoči ministrstvu najodločnejši ugovor deželnega zbora kranjskega proti nameravani dovolitvi.

Državne ceste na Vipavskem.

Poslanec Perharc in tovariši vprašajo:

Že v lanskem jesenskem zasedanju sem z interpelacijo vprašal gosp. deželnega predsednika, kaj meni ukreniti glede slabih državnih cest na Vipavskem ter obenem tudi navedel, v kako slabem stanju se nahajajo. V zadnji seji zimskega zasedanja 1. januarja t. l. pa nam je na interpelacijo odgovoril gospod deželni predsednik sledeče: Državne ceste po Vipavskem niso splošno, ampak le deloma prav slabe, da se pa bodo ti nedostaki odpravili, namerava se stroj za drobljenje gramoza le za postojnski stavbeni okraj nakupiti in se bo založba za gramoz na 25.000 K povišala. Stroj za drobljenje gramoza kakor tudi večja množina gramoza za omenjene vipavske državne ceste imelo se je po izvajanjih gospoda deželnega predsednika nabaviti že v tekočem letu, ali žalibog ostalo je samo pri obljubi, ceste so pa sedaj še veliko slabše nego lansko leto. Posebno kar se tiče državne ceste Colšturi je tako razorana, da se večkrat težko z lesom naloženi vozovi prevažajo in je vsled tega marsikatero voznikovo življenje v nevarnosti. Ker je nujno potreba, da se te ceste posujejo, usojajo si podpisani poslanci vprašati gospoda deželnega predsednika, ali: 1. mu je znano, zakaj se ni za zboljšanje državnih cest na Vipavskem nič storilo, in 2. kdaj se bo sploh v ta namen kaj storilo.

Cesta Zadlog - Koševnik.

Perharc in tovariši vprašajo:

Cesto Zadlog-Koševnik so do lanskega leta vzdrževali samo ob cesti stanujoči kmetje. Ker pa ima tudi c. kr. gozdni erar v Idriji tukaj svoje gozdove, je na zahtevanje dotičnih kmetov in na podlagi neposrednega davka dobil del okoli 1500 m te poti za vzdrževanje, za katero se pa prav malo ali nič ne briga. Dotični kmetje so že pogostoma prosili in zahtevali pri uradih imenovanega gozdnega erarja, naj se vendar ta cesta popravi, ali zadeli so vedno na gluha ušesa. Gozdni erar je sicer enkrat omenjeno cesto popravil, na katero so pa tako debelo kamenje navalili, da se je s tem promet očitno oviral. Ker omenjeni urad tako prezira upravičene prošnje dotičnih kmetov in ker je nujno potrebno, da se ta cesta popravi, usojajo si podpisani gospoda deželnega predsednika vprašati, ali hoče storiti primerne korake, da bo c. kr. gozdni erar v Idriji omenjeno cesto primerno popravil?

Računski sklep grškega zaklada za leto 1909.

(Poročevalec grof Margheri.)

Referat je spisan nemško.

Poslanec Hladnik izraža več pomislekov. Opozarja na račun o gospodarskih panogah grške šole. Te številke ga s strahom navdajajo. Nekatere panoge so popolnoma pasivne. Na izgubi je splošno nad 2000 K. Leto 1909 je bilo posebno ugodno leto, ki se nikakor ne da primerjati l. 1910. Za investicijo je res precej vračunano, ni pa nikakršnega odpisa od inventarja. Danes kmetu očitajo, da dere. Jaz le pokažem na proračun kmečke šole na Grmu! Ta šola ima glede gospodarstva največje ugodnosti. Ima cene delavske moči, dobro zemljišče, je blizu mesta, vodstvo je strokovnjaško. Če torej ta šola pasivno dela, kaj še kmet, ki nima nobene teh ugodnosti! Prebere izvestje neke kmečke šole v Švici. To gospodarstvo je aktivno za 10.000 frankov (leta 1908/09). Apelira na deželni odbor, naj bi obračunal posebno pozornost na gospodarstvo na Grmu. Vidim postavke, ki niso nič kaj posebno vredne. Ne stavi resolucije, ampak opozarja odbor, naj pazi, da ta šola deželnega fonda ne bo preveč obremenjevala.

Nato govori grof Barbo, ki zagovarja šolo.

Nato govori

Krek.

Stvar, ki jo je sprožil Hladnik, je zelo važna. V poljedelskem svetu je bi-

lo to vprašanje na vrsti. Takratni poljedelski minister Braf je opozoril na to, da se kmečke šole premalo opirajo na komercialno plat. Na visokih šolah tega ne obravnavajo, le v gozdni visoki šoli. Grof Barbo je trdil, da ima ta šola le demonstracijski, ne pa gospodarstveni namen. To je pa napačno. Prvo je to kmečke fante vzgojiti tudi v trgovskem duhu. (Odobranje.) Zato mora gospodarstvo biti aktivno in plodono. o. Vzglede moramo iskati ne v Avstriji, ampak v Švici. Tam se vsaka taka šola sama vzdržuje. Tam so šole ne v breme, ampak v dobiček deželi. Bi ve, liko govoril o tem, pa ni časa, predlagam pa resolucijo:

Deželnemu odboru se naroča, da po načelih, izraženih na poljedelskem svetu, preosnuje na grmski šoli podnik in gospodarstvo v svrhu trgovske izobrazbe. (Odobranje.)

Grof Barbo se dr. Kreku popolnoma pridružuje.

Pri glasovanju se računski zaključek grškega zaklada vzame na znanje in soglasno sprejme tudi Krekova resolucija.

Računski sklep zaklada za prisilno delavnico za 1909.

(Poročevalec grof Margheri.)

Poročilo je nemško.

Pri debati se oglasi dr. Novak, ki se obrača zoper konkurenco kaznjencev obrtnikom in industriji in stavi tozadevno resolucijo.

Poslanec Mandelj pravi, da računski sklep prisilne delavnice sili h kritiki, ker je deficit vedno večji, dočim je prejšnja leta bil aktiven. V tem oziru ne bo govoril, pač pa se mora oziti, tako, da o kaki znatni konkurenci ni govora. Baje en prisiljenec zasluži v prisilni delavnici 30 K na mesec. Jaz bi želel, da naj prisilna delavnica revdira svoje pogodbe z delodajavci.

Grof Barbo pravi, da so se dela prisiljenec v delavnici restringirala tako, da o kaki znatni konkurenci ni več govora. Za dela na deželi se jih preveč ne more uporabljati, ker preveč radi ubeže. Kar se tiče Mandljeve želje se bo upoštevala in je stvar že v teku. Kar se tiče deficita, ni ne deželni odbor ne vodstvo nič krivo, ampak splošne razmere, ki zadevajo sploh vse dežele.

Poslanec Jarc pravi, da se v bistvenih vprašanjih vsi strinjamo. Prisilna delavnica je nujne reforme potrebna. Preje so jo smatrali za pridobitno podjetje; to je imelo žalostne posledice, posebno kar se tiče ubogih korigendov.

LISTEK.

Sod Amontillada.

(Angleški spisal Edgar Allan Poe.)

Tisoče razžaljenj, ki mi jih je prizadel Fortunato, sem pretrpel s kolikor mogoče mirnim srcem; toda naposled, ko se je drznil nekoč me javno zasramovati, sem mu prisegel maščevanje. Vi, ki poznate mojo dušo, moje življenje, si lahko mislite, da sem se varo le izreči pretnje. Sčasoma bi dozorelo moje maščevanje, to sem znal in s tem je bila stvar za nekaj časa gotova; kajti ravno radi tega, ker sem bil sklenil brezpogojno maščevanje, je bila stvar varna pred vsako neprevižnostjo: moja naloga ni bila le kaznovati, temveč kaznovati nekaznovan.

Razume se, da nisem dal Fortunatu nikakega poudarka dvomiti o mojem prijateljstvu napram njemu. Smehljaj sem se mu, kot je bila doslej moja navada. Fortunato ni slutil, da sem se smehljaj le v mislih na njegovo pogibelj.

Eno slabo stran je imel Fortunato, ljub temu, da je v vsakem drugem oziru izbojval spoštovanje, da celo strah. Ponašal se je vedno in povsodi kot izvrsten poznavalec vin. Le malo Italijanov je resnično umetniškega duha. Navadno se rav-

na njihov entuziazem po času in priložnosti, da ogoljufajo angleške in avstrijske milijonarje. Tudi Fortunato je bil, kot večinoma vsi njegovi rojaki, kar se tiče slik in gem popolen šarlatan; toda njegovo razmerje do starih vin je bilo pošteno in resno. In v tem oziru sva si bila oba precej jednaka; tudi jaz sem se razumel na laška vina in jih o prikah kupoval v velikih množinah.

Ko se je nekega večera že mračilo in je bila karnevalska razdivjanost na vrhuncu, me je srečal moj prijatelj Fortunato.

Pozdravil me je s pretirano prisrčnostjo, kajti bil se je že močno opil. Napravljen je bil kot harlekin. Njegov bujno-barvni kostum se je tesno oprijemal života in na glavi je donela kričeča godba zvončkov, ki so viseli na visokem in ozkem pokrivalu. Njegovih rok kar nisem mogel izpustiti, tako sem se veselil, da sem ga našel.

Dejal sem mu: »Kako me veseli, dragi Fortunato, da sva se srečala. Danes izgledaš zares izvrstno! Pa jaz imam doma velik sod Amontillada, — prodajalec mi je vsaj zatrjeval, da je pristen Amontillado, — toda jaz vseeno še dvomim . . .«

»Kako,« se je začudil prijatelj, »Amontillado? Cel sod Amontillada? Nemogoče! In sedaj v karnevalu!«

»Saj pravim, da še dvomim o njegovi pristnosti,« sem odgovoril, »in bil sem po-

vrhu še tako neumen, da sem poplačal ves račun, predno sem se mogel s teboj posvetovati o tem. Pa ker te nisem nikjer našel, sem v strahu, da mi kupčija izpodleti, kupil vino!«

»Amontillado!«

»Pravim, da se še nisem prepričal!«

»Amontillado!«

»In jaz hočem biti na jasnem.«

»Amontillado!«

»Ker si pa lahko mislim, da si za danes zvečer že oddan, hočem iti k Luchesi. Saj je tudi on kos kritika starih vin. Povedal mi bo . . .«

»Luchesi ni v stanu razložiti Amontillada od Sherryja.«

»Pa vendar pravijo nekateri norci, da ti je enak v poznavanju vina.«

»Pojdimo!«

»Kam, prijatelj?«

»V tvojo klet.«

»Ne, prijatelj; ne gre se samo za to, ker si povabljen drugam. Vidim, da si močno nahoden. Moje kleti pa so neznosno hladne in mokre. Na zidovju je prevlaka salpetra.«

»Vse eno gremo tja. Kaj te briga moje prehlajenje. O tem ni vredno govoriti. Amontillado! Gotovo te je prodajalec ogoljufal. In kar se tiče Luchesi — ta ne razločuje Sherryja od Amontillada.«

Tako govoreč oprijel se je moje roke. Hitro sem si dal na obraz svilnato masko.

zavil se tesneje v svoj plašč in se dal voditi prijatelju do svoje palače.

Posli so bili vsi odšli na karneval. Dejal sem jim bil, da pridem šele jutraj domov in jim strogo prepovedal zapustiti mojo hišo. Vedel sem, da zadostuje to, da takoj izginejo, ko jim le obrnem hrbet.

Vzem sem dve bakli iz obročev in dal jedno Fortunatu. Vodil sem ga prijazno skozi več sob do vrat, katere so vodile v podzemeljske prostore. Začel sem stopati po dolgih, ozkih stopnicah in prosil prijatelja, naj mi pazno sledi. Slednjič sva dospela do konca stopnic in stala sva drug poleg drugega na vlažnih tleh starih klet Montresorieve rodbine.

Moj prijatelj se je nevarno zibal in zvončki na njegovi kapuci so doneli venomer.

»Kje je sod?« je vprašal.

»Ta je dalje spodaj,« odgovoril sem jaz; »opazuj, prosim, belo prevlako, ki se lesketa na zidovju!«

Obrnil se je k meni, — pogledalo me je dvoje vlažnih oči, ki so bile od pijanosti popolnoma motne.

»To je salpetra,« sem dejal. »Od kedar imaš svoj hudi kašelj?«

»Uhu — uhuu, uhuu!«

Ubogi moj prijatelj več minut ni mogel ziniti besede.

»Ah, kaj moj kašelj! To ni nič nevarnega,« je slednjič odgovoril.

(Res je!) Danes gre za to, da se prisiljenec kolikormogoče vzgoji za dobre člane družbe. Korigende iz tujih dežel se mora odpraviti, sicer pa se mora oddelek za korigende sploh spraviti stran iz prisilne delavnice in ustvariti zavod za domačo zanemarjeno mladino sploh. Glede konkurence predlagam sledečo resolucijo:

Deželni odbor naj prouči, kako bi se dala uporaba prisiljenecv tako urediti, da ne bodo delali konkurence domači obrti in industriji in o tem poroča čimprej deželnemu zboru.

Računski sklep in resoluciji prof. Jarca in dr. Novaka se soglasno sprejmejo.

Prošnja vodstva dekliškega sirotiškega bar, Lichtenthurnove.

(Poročevalec dr. Žitnik.)

Predlaga za finančni odsek, da deželni zbor sklene: 1. Deželne ustanove za deklice v Lichtenthurnovi sirotišnici se podaljšajo do dovršenega 17. leta v posebnih oziroma vrednih slučajih z dovoljenjem deželnega odbora, ako so deklice še preslabotne za službo ali nimajo nobenega sorodnika, ki bi po dovršenem 15. letu skrbel zanje. 2. Svetnim učiteljicam na Lichtenthurnovi dekliški šoli se v smislu sklepa deželnega zbora v XXI. seji z dne 25. januarja 1910 priznajo starostne doklade od časa, ko so prestale skušno učiteljske usposobljenosti. 3. Letna dotacija Lichtenthurnovi sirotišnici se stalno zviša od 2100 na 2500 K.

Pri glasovanju se predlogi finančnega odseka soglasno sprejmejo.

Računski sklep melioracijskega zaklada za leto 1909.

(Poročevalec dr. Žitnik.)

Predlaga: Računski sklep melioracijskega zaklada za l. 1909 s skupnim dobičkom 233.042 K 2 h in skupno izgubo 610.443 K 58 h, torej s čisto izgubo 377.401 K 56 h se odobri. Sprejeto.

Računski sklep gledališkega zaklada za leto 1909.

(Poročevalec Kobi.)

Finančni odsek predlaga: 1. Računski sklep gledališkega zaklada za l. 1909 z rednimi stroški 27.517 K 87 h in dohodki v znesku 2300 K 9 h, torej s primanjkljajem 25.217 K 78 h, ki se je pokrili iz deželnega zaklada, se odobri. 2. Razkaz imovine koncem leta 1909 v znesku 350.901 K 72 h se vzame na znanje. — Soglasno sprejeto.

Prevzete stroškov za cepljenje koz po državi.

(Poročevalec Mandelj.)

Predlaga: Ker ni pravnega naslova, da bi dežela plačevala stroške za cepljenje koz, vsled tega vztraja deželni zbor pri sklepu deželnega zbora z dne 7. decembra 1887 ter sklene: a) plačilo za cepljenje koz se s 1. januarjem 1911 ustavi in vlada o tem obvesti; b) deželnemu odboru se naroča, da vse primerno ukrene, da se od državnega erarja izterjajo vsi dosedaj od dežele poplačani izdatki za cepljenje koz.

Se sprejme.

Računski zaključek bolničnega, blazničnega, poročničnega in najdenskega zaklada za leto 1909.

(Poročevalec Mandelj.)

Predlaga: 1. Računski sklepi bolničnega, blazničnega, poročničnega in

najdenskega zaklada za leto 1909 se odobri. 2. Razkaz čiste imovine: a) bolničnega zaklada v znesku 707.972 K 27 h, b) blazničnega zaklada v znesku 158.820 K 30 h, c) poročničnega v znesku 15.640 K, d) najdenskega v znesku 14.600 K se vzame na znanje.

Se sprejme brez debate.

Podpore nekaterim okrajnim cestnim odborom.

(Poročevalec dr. Žitnik.)

Predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da o tem poroča deželnemu zboru, ko stopi v veljavo novi cestni zakon.

Se sprejme.

Prošnja Rozalije Perco.

(Poročevalec dr. Žitnik.)

Predlaga, naj deželni zbor sklene: Ker je visoki deželni zbor v XXII. seji t. l. prosilki dovolil doslej za vdove začasnih okrožnih zdravnikov običajno milostno pokojnino v znesku letnih 400 kron, se prošnja za zvišanje milostne pokojnine ne ugotovi, dovoli pa se prosilki 400 kron enkratne podpore.

Predlog finančnega odseka se soglasno sprejme.

Preosnova c. kr. rudniške šole v Idriji v splošno javno ljudsko šolo.

(Poročevalec Lavrenčič.)

Šolski odsek predlaga: 1. Deželni zbor stoji na stališču, da je rudniški erar pravno zavezan vzdrževati rudniško šolo v Idriji. 2. Dežela bi bila pripravljena prevzeti to šolo le pod takimi pogoji, da ne bi bila vsled tega oškodovana niti dežela, niti občina, ne učiteljstvo. 3. Deželni odbor vodi naj na tej podlagi eventualna nadaljna pogajanja z ministrstvom za javna dela. 4. Visoka vlada se pozivlja, naj reši idrijsko ljudskošolsko vprašanje na ta način, da c. kr. rudniško deško in dekliško ljudsko šolo — to zadnjo izpopolnjeno z osmim razredom — ki jo sedaj opravlja in oskrbuje c. kr. ministrstvo za javna dela, prevzame z učiteljstvom vred c. kr. ministrstvo za uk in bogocastje kot državno ljudsko šolo.

Poročevalec predlog šolskega odseka zelo obširno in temeljito motivira. Pri debati se oglasi posl. Gangl, ki pravi, da mu po temeljitem utemeljevanju g. poročevalca ne preostane veliko več govoriti. Povdarja, kako treba to reč definitivno rešiti.

Poslanec Krek pravi, da ima Gangl prav, če je izjavil, da mora biti idrijskega vprašanja konec. Zato predlaga namesto odsekovih resolucij sledečo:

Deželni odbor odklanja preosnovo idrijske rudniške šole v javno ljudsko šolo.

Ta predlog se soglasno sprejme.

Dopust in nadomestovanje ljudskošolskih učiteljev, ki se udeležijo učnega tečaja za meščanske šole.

(Poročevalec Lavrenčič.)

Predlaga: Podeli naj se morebitnim udeležencem tečaja iz šolskih okrajev na deželi za dobo tečaja dopust in javnem ljudskošolskem službovanju in se za njihovo nadomestovanje nastavijo provizorične učiteljske moči ob stroških normalnošolskega zaklada.

Pri debati govori Gangl in predlaga dostavek, da se raztegne ta določba tudi na vse učitelje, ki se nahajajo

na kakršnemkoli tečaju v svrhu strokovne izobrazbe.

Predlog odseka se sprejme, odkloni pa Ganglov.

Razveljavljenje nekaterih določb zakona z dne 25. februarja leta 1870, dež. zak. št. 11, o šolskem nadzorstvu za posamezne slučaje.

(Poročevalec Ravnikar.)

Šolski odsek predlaga:

Zakon se sprejme, kakor predlaga deželni odbor v prilogi št. 254.

Poslanec Gangl ima daljši govor in predlaga resolucijo, da dobi vsak okrajni šolski nadzornik stalno pisarniško moč. Nadalje stavi predlog, da se visoko vlado pozivlja, da k plačam ljudskošolskega učiteljstva prispeva saj s 50 odstotki.

Ravnikar odgovarja nekaterim pomislekom Ganglovim. Pravi, da je v protislovju sam s seboj, če se boji podraževanja šolskih nadzornikov, ko vendar njegova stranka zastopa stališče, da se ljudskošolsko učiteljstvo poddržavi.

Pri glasovanju se predlog šolskega odseka sprejme, oziroma zakon, kakor ga je predložil deželni odbor, kakor se soglasno sprejmeta tudi resoluciji poslanca Gangla.

Novi zakon se glasi:

Po nasvetu deželnega zbora Svoje vojvodine Kranjske ukazujem tako:

§ 1. Določba odstavka I. § 27. zakona z dne 25. februarja 1870, dež. zak. št. 11, o šolskem nadzorstvu, po kateri se imenujejo okrajni šolski nadzorniki za dobo šestih let, kakor tudi določbe § 28. tega zakona, stopijo glede onih okrajnih šolskih nadzornikov, ki se nastavijo kot državni uradniki, iz veljave. — § 2. Ta zakon stopi v veljavnost z dnevom razglasitve. Mojemu ministru za uk in bogocastje je naročeno, izvršiti ta zakon.

Samostalni predlog posl. I. Hladnika in tovarišev v zadevi meščanske šole v Krškem.

(Poročevalec Zabret.)

Šolski odsek predlaga: 1. Deželni odbor se obrni na deželni odbor štajerski, da zviša prispevek štajerske dežele primerno številu učencev iz te kronovine. 2. Deželni odbor se pooblasti, da dovoli za stalno vzdrževanje posebnega tečaja na meščanski šoli v Krškem primeren prispevek s pogojem, da se ta tečaj strokovno preosnuje z ozirom na potrebe krškega okraja. 3. Deželni odbor naj proučuje vprašanje in stavi glede vzdrževanja meščanske šole v Krškem v prihodnjem zasedanju primerne nasvete s posebnim ozirom na razbremenitev krškega okraja.

Pri debati se oglasi posl. Jarc. Poglavlje meščanskih šol je žalostno. Za meščansko šolstvo nobene podpore, to je naše stališče; le strokovnemu šolstvu! Za predloge šolskega odseka pa bomo vendarle glasovali, a le z ozirom na razbremenitev krškega okraja.

Nato se predlogi šolskega odseka sprejmejo.

Zakonski načrt o uvedbi davščine od prirastka na vrednost nepremičnin.

(Poročevalec dr. Žitnik.)

Poročevalec zakonski načrt v daljšem govoru jako temeljito obrazloži.

Njegovo motivno poročilo objavimo dobesedno ob priliki.

Pri glasovanju se soglasno sprejme prehod v podrobno razpravo.

Izmed določil tega zakona je najvažnejša določba glede tistih, ki so tega davka oproščeni in glede tistih prenosov, ki tej davščini niso podvrženi. Te določbe se glase:

Plačevanja davščine od prirastka na vrednost so kot otujitelji nepremičnin ali deležev nepremičnin oproščeni: 1. Cesar; 2. država in zakladi, ki jih država upravlja ali zalaga; 3. dežela Kranjska in zakladi, ki jih dežela upravlja ali zalaga; 4. zakladi cestnih in zdravstvenih okrajev, občine, deli občine (davčne občine, soseske), če gre za nepremičnine, ki leže v njihovem okolišju, dalje okrajni in krajnošolski zakladi, šolski okraji, šolske občine in javne ljudske (meščanske) šole, v kolikor nastopajo kot posebne pravne osebe; 5. božji hrami, nadarbine in občine zakonito priznanih cerkva in verskih družb, kakor tudi njih zakladi in zavodi, ki so določeni za pokritje stroškov službe božje, dušnega pastirstva in verskega pouka; 6. osebe, katerim gre ta oprostitvev po državnih nagodbah ali sicer po načelih mednarodnega prava; 7. deželni odbor lahko zadruham in društvom v svrhu nabave cenjenih stanovanj za njihove člane dovoli tedaj oprostitvev, če se deleži članov po pravilih ne obrestujejo z višjo nego štiri odstotno obrestno mero. — Pod točkami 1 do 7. navedene osebe se tudi kot pridobiteljce nepremičnin (deležev nepremičnin) oproščene obvezne za davščino od prirastka na vrednosti.

Stvarne: § 3. Plačevanja davščine od prirastka na vrednosti so nadalje oproščeni prenosni, 1. če prirastek na vrednosti ne presega 10 odstotkov pridobitne vrednosti; 2. potom prisilne dražbe.

§ 4. Davščini od prirastka na vrednosti niso podvrženi: 1. Prenosi vsled smrti na dediče, voliljemnike ali po neodplatnih pravnih opravilih med živimi; 2. prenosi zapuščinskih zemljišč na dediče, voliljemnike in one, ki imajo pravico do dolžnega dela, v teku razločitve zapuščine; 3. odplatni prenos od prednikov na potomce ali na zeta, sinah in med zakonskimi; 4. zamenjava zemljišč, ki služijo kmetovanju v svrhu zaokroženja, v kolikor ista uživa oprostitvev, oziroma znižanje pristojbin po §§ 1. in 2. zakona z dne 3. marca 1868, drž. zak. št. 17, in zakona z dne 27. decembra 1899, drž. zak. št. 263; 5. prenosi v svrhu zlaganja kmetijskih zemljišč in v svrhu očistitve gozdnega sveta tujih osredkov in zaokroženja gozdnih mej po izmenih kmetijskih in gozdarskih zemljišč, če so ti prenosi oproščeni državnih imovinskih prenosov v smislu zakonov z dne 7. junija 1883, drž. zak. št. 92, 93 in 94, ter z dne 21. aprila 1909, drž. zak. št. 131; 6. prostovoljna izmena zemljišč v dosego primernejše uravnave stavbišč, če je to dejstvo potrjeno od pristojnega stavbnega oblastva in vrhu tega morebitno izplačilo ne presega 600 kron. Ob poznejših prenosih je prenosni, navedenimi pod točko 1 do 6 ravnan pri izračunanju prirastka na vrednosti tako, kakor bi se po njih

»Pojdi,« sem dejal odločno, »gremo nazaj; tvoje zdravje je predragoceno. Ti si bogat, spoštovan, ljubljen, občudovan; ti si srečen, kot sem bil nekdaj tudi jaz. Tebe bi ljudje pogrešali. Pri meni je stvar drugačna. Pojdi mo nazaj; znaš mi zboleti, potem bodem pa jaz tega kriv. Saj pride lahko Luchesi in ...«

»Dovolj,« je dejal nejevoljen, »ta nedolžni kašelj me še ne bo umoril, ne!«

»Gotovo — gotovo,« sem odvrnil, »in jaz resnično nisem imel namena, da bi te po nepotrebnem vznemirjal; toda ti bi res lahko malo bolj pazil na svoje zdravje. Požirek tega močnega Medoca naju bo ogrel. Ni se nama bati, da bi zmrznila.«

Odprl sem steklenico, ki je ležala v dolgi vrsti poleg drugih na mokrilih tleh. »Pi, prijatelj,« sem dejal in mu ponudil vino. Smeje se nastavil je steklenico k ustam.

»Pijem,« je dejal, »na zdravje vseh onih, ki so našli tukaj okoli naju večni mir.«

»Jaz pa pijem na zdravje tebi, da bi še dolgo in srečno živel.«

Zopet se me je oprijel in šla sva naprej.

»Te kleti so zares velikanske,« je dejal.

»Rodbina Montresor,« sem odgovoril, »je bila zelo stara in mnogobrojna.«

»Kak je bil že vaš grb?«

»Velikanska človeška noga, zlata na modrem poju; noga stare kačo, katere strupeni zobje so bili zagrabil peto.«

»In vaše geslo?«

»Nemo me impune lacessit.«

»Dobro,« je dejal.

Vino je žarelo iz njega, oči so se lesketale v čudnem ognju, zvončki so cingljali. Močni Medoc je tudi meni vzbudil domišljijo. Stopala sva počasi po dolgih hodnikih. Na straneh so bile plasti človeških kosti, med katerimi je bil tupatam kak majhen ali velik sod. Dospela sva tako do najnižjih prostorov v teh starih katakombah. Postal sem zopet in prijel Fortunata za roko.

»Poglej,« sem dejal, »prevlaka salpetra je postala tukaj debelejša in visi kot mah raz zidovja. Zdaj sva pod dnom reke. Mokrota pada v kapljah pod vsa okostja. Pojdi, gremo nazaj, predno je prepozno. Tvoj kašelj ...«

»Molči, kaj bi govoril o kašlju,« je odgovoril; »jaz grem naprej. Poprej pa še požirek Medoca.«

Dal sem mu zopet novo buteljko. Izpraznil jo je na dušek. Njegove oči so žarele v divjem ognju. Smejal se je in vrzel prazno steklenico v zrak z gesto, ki mi je bila neumljiva.

Začuden sem ga gledal. Ponovil je ono čudno gesto.

»Ali ne razumeš?« je vprašal.

»Nikakor ne,« sem odgovoril jaz.

»Potemtakem nisi član naše bratske družbe?«

»Pač, — gotovo,« sem odgovoril, »seveda sem brat.«

»Ti? Nemogoče! Zidar?«

»Da, zidar.«

»Znamenje?«

»Tukaj je imaš,« sem odgovoril in privlekel izpod plašča zidarsko lopatico.

»Ti se šališ!« je zaklical Fortunato in stopil korak nazaj. »Toda kedaj pridemo vendar do Amontillado?«

»Pa naj bo,« sem dejal in skril lopato zopet pod plašč. Ponudil sem Fortunatu zopet svojo roko. Težko se je naslonil ob mene. Šla sva naprej in iskala sod Amontillado. Morala sva skozi več nizkih obokov, potem po stopnicah navzdol; šla sva nato zopet naprej in dospela slednjič do novih stopnic. Zopet sva morala iti še globlje pod zemljo in prišla slednjič v kripto, v kateri je bil zrak tako slab, da baklje niso mogle več goreti, temveč so le še tele.

Na koncu te kripe sva zagledala drugo, ki je bila pa manjša. Ob njenih stenah so bili ljudje nakopičili plasti človeških okostij, podobno tako, kot so zidane katakombe v Parizu. Tri stene te kripe so bile še pokrite s temi kostmi. Raz četrto steno pa so bile kosti popadale na tla in so ležale zdaj tako razmetane po tleh. In v tej steni zazrla sva še eno duplino, ki je merila v globčini kake štiri, v širjavi tri in v dolžini sedem korakov. Imela ni nobenega posebnega namena, bila je posledek med dvema kolosalnima stebroma, ki sta nosila obok.

Fortunato je vzdignil svojo slabo gorečo bakljo, ali zamen se je trudil prodreti temo. Pri slabi razsvetljavi ni bilo možno zazreti dna votline.

»Stopi bližje,« sem dejal; »tukaj notri je Amontillado. Kar se pa tiče Luchesi ...«

»Luchesi je popolen ignorant,« prekinil me je moj prijatelj in stopil negotovih

korakov naprej, med tem ko sem mu jaz sledil. V trenutku je bil na koncu dupline in začuden obstal, ko je zagledal skalo, ki mu je zapirala pot. Z bliskovito naglico sem zagrabil Fortunata in ga priklenil na granitno skalo, v kateri sta bili dve železni in močni kijuki, ki sta bili oddaljeni kak meter ena od druge v vodoravni legi. Rane kljuke je visela veriga, raz druge ključavnice. V enem trenutku je bil Fortunato prikovan okoli bokov na skalo. Bil je preveč začuden, da bi se branil. Zaprl sem ključavnico, vzel iz nje ključ in stopil v duplino.

»Potipaj z roko zid,« dejal sem jaz »takoaj začutiš salpeter. Res je, tukaj je zelo vlažno in hladno. Še enkrat te prosim, vrni se! Ti nočeš? Potem mi pač preostaja nič drugega, kot da te pustim tukaj samega. Pa popreje ti moram vsako najmanjšo uslugo storiti, ki je v moji moči.«

»Amontillado!« je zaklical moj prijatelj. Ni se še zavedal resnosti svojega položaja.

»Saj res,« odgovoril sem mu! »Amontillado.« Med temi besedami sem odmetaval kosti, ki so bile na tleh. Kmalu sem prišel do opeke in morta. S tem materijalom in s svojo lopatico sem pričel vhod v duplino pridno in hitro zazidavati.

Nisem bil še dokončal prve plasti zidu ko sem zapazil, da se je Fortunato skorjo docela streznil. Prvo znamenje tega je bil lahen, jokajoč krik, ki je zadonel v globčine. Ni bil glas pijanega človeka. Nato je sledil dolg in trmoglav mo k. Kot čal sem z drugo, s tretjo, s četrto plasti

sploh ne bila izvršila nobena premembba posesti.

Pri debati se oglasi dr. Triller. Nova davščina, ki jo je država predložila deželam kot nadomestilo, ker je opustila prepotrebno korenito sanacijo deželnih financ. To nadomestilo je pa zelo skromno. Princip davščine na vrednostni prirastek je socialno jako upravičen, je pa ta davščina bolj za komunalne uprave. Sicer pa akceptira to davščino tudi za deželo; efekt seveda po njegovem mnenju ne bo velik. Bo pa blagodejna davščina v toliko, ker bo zadela špekulante. Zavzema se pa za govornik za Ljubljano. Stavi bo v specialni debati tozadevne predloge. Glasuje za prehod v specialno debato.

Dr. Eger govori nemško. Njegov klub bo kljub mnogim pomislekom, ki jih ima, glasoval za postavbo.

Dr. Lampe odgovarja na pomisleke predgovornikov. Dežela ne more delati izjem glede občin. Vrednost se v deželi povzdiguje — nemalo po zaslugi deželnega zastopa, ki toliko dá graditi — zato je pravično, da dežela dobi kaj vrnjeno. Kar se tiče dr. Egerja, da v kranjski deželi ni zemljiške špekulacije, temu ni tako! Je je prav veliko. Pomislite na špekulacijo pri prodaji gozdov ali kadar se kaj prodaja, in špekulantje prodajavce upijajo, da jih opeharijo. Dr. Eger je menil, da se z novim zakonom ne bo pomagalo stanovanjski draginji. Prvi hip zakon tega res ne bo dosegel, pač pa polagoma. To se je v Nemčiji tudi zgodilo. Finančni efekt za nas ni bil mero dajen — to se sploh ne more danes proračunati, imeli smo pred očmi le socialno-politični. Kar se režiije tiče, imamo že danes za to urad, pa tudi občine bodo deželi pomagale. Seveda bo ta urad moral postopati človeško, po modernih načelih, ne birokratično, fiskalno in veksatorično — bogobvari! Pojasnjuje še druga vprašanja, ki so s tem v zvezi in prosí, da se preide v specialno debato. (Dobro!)

Poročevalec odgovarja govornikom.

Pri glasovanju se posamezni paragrafi z nekaterimi izpremembami in zakon v celoti sprejme z vsemi glasovi zbornice.

Kar se tiče glasovanja, je zanimivo — sicer pa popolnoma umljivo — da so liberalni poslanci mest glasovali za besedilo, kakor ga je predlagal odsek, proti nekaterim izpremembam, ki jih je predlagal dr. Triller, ki je predlagal izjemno stališče za Ljubljano. Dejstvo, da so Pirc, Vilfan in Višnikar glasovali zoper Trillerja, je izzvalo nekaj veselosti.

Dr. Triller opozarja tudi, da naj se ne pozabi na »lex Lampé«, (zoper katero so svojčas liberalci z vso srditostjo glasovali) da se bodo morale pred sankcijo storiti eventualne potrebne stilistične izpremembe.

Sprejel se je včeraj zakon s to izpremembo, da stopi v veljavo že s 7. novembrom t. l. Plačati bo torej od tega dne počenši pri prodaji oziroma nakupu zemljišč poleg pristojbine odslej tudi prirastnina.

Na koncu pridejo na vrsto nujni predlogi.

Posl. P o v š e utemeljuje svoj predlog, ki se obrača zoper povišanje južno-železniških tarifov, ki so se zopet podaljšali. Kar država dovoljuje južni železnici, je nezaslišano. Naše uboge dežele naj sanirajo železnico, ki bi jo

in zdajci sem začul besno ropotanje verige. To je trpelo več minut; da bi zamogel z večjo naslado poslušati ta divji ropot, sem prekinil svoje delo in sedel na kup kosti. Ko je rožljanje verige prenehalo, zagrabil sem zopet svojo lopato in dokončal v največjem miru peto in šesto plast. Zid je segal sedaj Fortunatu do prsi. Zopet sem prenehal; posvetil sem z obema bakljama preko zidu na postavbo tam notri.

Glasni in besni kriki so zadoneli iz votline, tako divji in obupni kriki, da sem nehote planil nazaj. Kratek trenotek sem premišljeval in se tresel strahu. Potegnil sem svojo meč in začel tipati z njim po duplini; pa hitra misel mi je vrnila zopet ves moj mir. Spomnil sem se, da sta skala in veriga tako trdni, da se ni mogoče iztrgati. Pristopil sem zopet k zidu. Odgovarjal sem na rjojenje onoga, ki je tamkaj notri besnel. Posnemal, ponavljal sem klice strahu, posnemal njegov jok, da, jaz sem s svojim močnim in polnim glasom Fortunata še prevpil. To sem storil in Fortunata je umolknil.

Bila je ravno polnoč in vedel sem, da bo moje delo kmalu končano. Zazidal sem osmo, deveto in deseto plast novega zidu. Dokončal sem del najdneje, zadnje plasti; bilo mi je treba zazidati le še en kamen. Bil je zelo težak in z naporom sem ga moral dvigniti na njegovo mesto. Zdajci pa sem začul iz dupline tih smeh, ki je bil pa tako grozen, da so se mi jeli jeziti

morali francoski milijonarji! Zato treba odločnega protesta! (Dobro-klici.)

Nujnost predloga se soglasno sprejme.

Posl. G a n g l utemeljuje svoj nujni predlog glede regulacije Nikave.

Nujnost se z vsemi glasovi sprejme. Baron B o r n utemeljuje svoj nujni predlog glede zgradbe telefonske mreže na Gorenjskem.

Nujnost se soglasno sprejme.

Dr. L a m p e utemeljuje svoj nujni predlog glede kompenzacije, ki naj jo država dá vsled opustitve vodnih zgradb na severu različnim deželam. Tudi Kranjska je upravičena to zahtevati, če se to res zgodi. Od druge zveze s Trstom nimamo koristi. Če dobe dežele, ki zahtevajo kompenzacijo, res kaj, bi bila Kranjska očito oškodovana. Če druge dobe, mora tudi Kranjska kaj dobiti.

Nujnost predloga se z vsemi glasovi sprejme.

Deželni glavar naznani, da je profesor J a r c odložil svoj odborniški mandat in da bo jutri volitev.

XXXII. seja dne 28. oktobra.

Seja se otvori točno ob 10. dopoldne.

Vodovodna naklada za mesto Kranj.
(Poročevalec Pegan.)

Zakonski načrt glede vodovodne naklade v mestu Kranju se sprejme z vsemi glasovi, kakor ga je predložil deželni odbor. Pri debati je govoril poslanec P i r c.

Zadeva pravnega vprašanja meščanske korporacije v Kamniku.
(Poročevalec Povše.)

Upravni odsek predlaga: Deželnemu odboru se naroča: 1. da dožene konečno rešitev pravnega vprašanja v zadevi premoženja kamniške korporacije; 2. da do rešitve pravnega vprašanja ukrene vse potrebno za pravilno gospodarstvo tozadevnega premoženja. Pri debati govori dekan

Lavrenčič.

Njegova temeljita izvajanja vzbujajo zelo veliko zanimanje. Premoženje takozvane meščanske korporacije v Kamniku je zelo veliko. Obsega skupno 6900 hektarov (11.000 oralov). Ceni se nad dva milijona kron. Temelj je položil Karol IV., ki je podaril v 14. stoletju mestu Kamniku obširne gozdove v bistrški dolini. Kot neomejen gospodar se smatra upravni odbor meščanske korporacije. Ta odbor stoji na stališču, da je to premoženje zasebno, do katerega nima nobeden, niti dežela, pravico nadzorovanja. V novjšem času postopa ta odbor silno samovoljno in teroristično. Pri svoječasnih volitvah je zmagala S. L. S., a stari odbor cela štiri leta ni hotel odstopiti. (Čujte!) Deset let že ni bilo občnega zbora. (Čujte! Čujte!) Reforma je potrebna. Danes dobe udeleženci vsako leto 6 sežnjev drv, kar je gotovo jako malo in ne kaže umnega gospodarstva. Zadeva meščanske korporacije je javnopravna. V vseh listinah je označeno mesto Kamnik kot posestnik. Te listine so se pa izgubile! (Čujmo!) Pa jih je vendarle še nekaj. Navaja jih več iz 15. in 16. stoletja. Predlaga, da naj deželni odbor pošlje izvedenca v Kamnik preiskat in študirat listine. (Triller: Ga bodo v u n v r g l i ! Dr. Pegan: To je

lasje. Sledil je žalosten jek, v katerem sem le s težavo spoznal glas svojega vrlega prijatelja.

»Ha! ha! ha! — hi! hi! hi! — izvrstna šala, resnično, piramidalna šala. Še mnogokrat se ji bomo smejali v palači do solz — hi! hi! hi! ko bomo sedeli pri polnih kozarcih.«

»Amontillado,« zaklical sem jaz.

»Hi! hi! hi! — hi! hi! hi! — da, Amontillado. Toda, ali ne bo prepozno? Ali naju ne bodo pričakovali v palači... grofica Fortunato in drugi? Pojdimo zdaj!«

»Da,« dejal sem jaz, »pojdimo!«

»Pri milosti božji, Montresor, pojdiva!«

»Da,« sem rekel, »pri milosti božji!« Toda na odgovor sem čakal zaman. Postal sem nestrpen. Glasno sem zaklical:

»Fortunato!«

Vse tiho! Spet sem zakričal:

»Fortunato!«

Nobenega glasu od nikoder. Vzel sem eno bakljo in jo vrgel skozi odprtino v zidu v duplino. Kot odmev sem čul le godbo zvončkov na njegovih kapucih. Prihajalo mi je slabo — vlažni zrak katakomb je bil tega kriv. Požuril sem se z delom. Zazidal sem zadnji kamen. Pred novim zidom sem napravil spet staro utrdbo iz človeških kosti. Pol stoletja se je ni dotaknil noben človek. — In pace requiescat!

pa lepo od Vas — vun naj vržejo zastopnika deželnega odbora! Klici: To pa je res lepo! Govornik pribije, da so bistrški gozdovi vpisani bili v deželni deski kot last kamniškega mesta. Prebere izpis iz deželne deske. (Čujte!) Zemljiška knjiga v Kamniku pa je tako zmedena, da se nobeden ne spozna na njo. (Klici: Škandal!) Premoženje korporacije je upravljal najprej mestni sodnik, potem pa občinski zastop. Sredi 19. stoletja se je ustanovila meščanska korporacija, in sicer samovoljno, se pa podvrgla občinskemu redu in se priznala s svojimi sejami, volitvami in zbori za javno korporacijo. Kamniški župan dr. Kraut, član upravnega odbora, se je sam izjavil, da ne soglaša z mnenjem, da je korporacija zasebnopravna korporacija. Deželni odbor ima dolžnost ukreniti vse potrebno, da se naredi enkrat red! Deželni odbor preiskrbi, da se začne umnejše gospodariti z bistrškimi gozdovi! (Veliko odobravanje in ploskanje.)

Dr. Vilfan

ugovarja predgovorniku iz pravnega stališča. Meni, da deželni odbor ni kompetenten. Sklicuje se na prakso kamniškega sodišča, ki od nekaj to vprašanje gleda s stališča, da je vprašanje korporacije imovine zasebnopravnega značaja. Ko govornik govori še dalje, pravi dr. Lampe: **Pa še kmalu bomo to reč preiskali!** (Klici: Tako je!) Vilfan se nekoliko razburi in želi, naj deželni odbor ničesar ne preišče.

Krek.

To vprašanje je silno važno. Literatura o tem je jako neznatna, poznam le dve deli iz leta 1870. Tudi v državljskem zakoniku je malo podlage za presojo tega vprašanja.

Pravno vprašanje je res jako težavno.

Toda imamo zakon z dne 7. julija 1883., ki pravi v § 2., da sme dežela poseči pri skupnih zemljiščih vmes. Ta zakon je samo v treh deželah se uporabljal: Na Češkem, v Istri in na Koroškem. Na Koroškem je vlada predložila svoj čas tozadeven zakonski načrt, ki je natančno urejal poslovanje korporacij in upravo premoženja in blagodejno deluje. (Liberalni poslanci ugovarjajo. Dr. Šusteršič: Bomo pa tudi mi tak zakon naredili!) Opozarja tudi na neko razsodbo upravnega sodišča. Da pridemo do konca, predlaga:

Deželni zbor naroča deželnemu odboru, da do prihodnjega zasedanja izdela in predloži načrt zakona, v katerem se naj na podlagi državnega zakona uredi uprava skupnih zemljišč. (Dobro-klici.)

Pri glasovanju se predlog dr. Vilfana, da se vrne vsa reč odseku, odkloni, predlogi upravnega odseka se sprejmo in sprejme tudi resolucija dr. Kreka.

Prošnja učiteljev meščanskih šol v Postojni in na Krškem.

(Poročevalec grof Margheri.)

Odsek predlaga, da se prošnja učitelstva meščanskih šol v Postojni in na Krškem, naj se jim dovolijo penzije in starostne doklade kakor ljudskošolskim učiteljem (zakon ze dne 26. jan. 1910), izroči deželnemu odboru, da svoj čas o tem poroča.

Poslanec Višnikar pravi, da je predlog odseka ozkosrčen. Stavi predlog, da se meščanskemu učitelstvu dovolijo iste ugodnosti kakor ljudskošolskemu.

Krek.

Poročilo finančnega odseka potrebuje jasnejšo formulacijo. Po tem besedilu bi se vendarle moglo zgoditi, da bi odbor kaj dal meščanskemu učitelstvu. To pa ne gre. **Mi ne damo nobenega krajcarja za meščanske šole.** (Tako je!) Treba čisto jasno povedati, da ni pri nas nobene ozkosrčnosti glede tega, ampak čisto nič srca. (Veslost.) Stavi predlog, da se nič ne dá.

Sprejme se predlog dr. Kreka.

Poprava krajevnih imen.

(Poročevalec Višnikar.)

Upravni svet nasvetuje: C. kr. deželna vlada se pozivlja, da o priliki prihodnjega ljudskega štetja dá natančno pregledati in popraviti občinski leksikon glede pisave krajnih imen (krajni repertorij) na Kranjskem in da odpravi popačena in taka krajna imena, katerih ljudstvo dejansko ne rabi, ki tedaj niso v navadi. Končno redakcijo imenika naj prevzame posebna v to svrhu določena komisija.

Poročevalec svoj predlog zelo obširno utemeljuje in najde v celi zbornici pri obeh slovenskih strankah odobravanje. Pri debati govore:

Deželni predsednik.

Izjavi, da on ni kompetenten in tudi ne kaka komisija, da bi izpremenil krajevna imena, ki smo jih prevzeli

iz prejšnjih časov. V to je za krajevni repertorij kompetentno le ministrstvo.

V konkretnih slučajih pa je pač mogoče popraviti krajevna imena na podlagi lokalnih poizvedb. Izjavi, da je pripravljen delati na to, da se popravi napake pri slovenskih imenih onih krajev, kjer prebivajo izključno le Slovenci.

Dr. Eger smatra predlog referenta za neupravičen iz svojega nemško-nacionalnega stališča seveda. Govori nekaj »von der deutschen Vergangenheit Krains«, kar vzbudi veselost. Sicer pa razvija tudi nekaj nedolžnega humora. Tako se zgraža na tem, da se v Rutarjevi karti Thüringer-Wald imenuje Turinski les.

P i b e r opozarja na vojaške karte. Vojaški urad se prav nič ne ozira na slovenski pismeni jezik, kar ni prav. Stavi resolucijo,

da naj c. kr. vlada pozove vojaško oblast, da v svojih kartah slovenska imena piše pravilno po pismenem jeziku.

J a r c odgovarja dr. Egerju. Kar se centralne vlade tiče, glede tega ne stavljam nobenih upov vanjo. Eger slovno jako malo pozna, ljudske etimologije prav nič. Kar se tiče nemških naselbin, je slovenska kultura starejša kakor kultura teh kolonistov. Naša dežela ni nikoli imela nemškega značaja. Nemci so iz Šiške naredili Schönau, iz Črne prsti »Schwarzfinger« itd. To dela »Volksrat«. Kar se »Laibacher Zeitung« tiče, ni organ nemškega Volksrata, ampak vlade za slovensko deželo. Vlado pozivljamo, da uradni list izdaja tudi slovensko! (Tako je!) Vojaška oblast pa tudi nima pravice, naša imena pačiti. Slovenskega značaja naše dežele ne pustimo nikoli izkvariti! (Odobranje.)

Nemška denunciacija.

Eger se zažene v uradni list, kojega urednik piše baje kočevska imena slovensko. (Klici: Denunciacija! Denunciate! Zajc: Funtka bi rad ubil. Veslost; tudi deželni predsednik se smehlja.) Pravi, da pa smatra prestavo Črne prsti v »Schwarzfinger« za »Eselei«. (Jarc: »Deutsche Stimmen« so ja vaš organ! Pegan: Lep list, ki mu njegov šef očita oslarije! Veslost.)

Poročevalec Višnikar pobija Egerja in zlasti poudarja, da je ona Doljenjava, ki je bila v »Laibacher Zeitung« tako označena in zavoljo katere se je dr. Eger tako zelo razburjal, čisto slovenska, v kateri ne prebiva niti en Nemec! (Čujte! Triller: Potem je imel uradni list prav, če jo je slovensko zapisal.)

Pri glasovanju se sprejme predlog odsekov in resolucije poslanca Pibra. **Prošnja Marjete Kobalove za zvišanje pokojnine in Marije Peršlove za podporo v svrhu dovršitve študij.**

Finančni odsek predlaga: Prošnji Marjete Kobalove, vdove po hišniku v deželnem muzeju za zvišanje pokojnine in Marije Peršlove, operne pevke v Ljubljani, za podporo v svrhu dovršitve študij, se odstopita deželnemu odboru v primerno rešitev.

Se sprejme.

(Dalle.)

Vohun Pavel Bartmann pred sodiščem.

(Dalle.)

Razsodba proti Bartmannu se proglasi najbrže šele v soboto.

Kako je delal Bartmann.

Predsednik je popolnoma prečital Bartmannovo delo »Difesa« (Obramba.) Našli so jo pri Bartmannu. Spomenica je pisana znanstveno. V podrobnostih opisuje, na kakšen način se zgrade utrdbe, ki so nepremagljive. Priporoča železne oklopne stolpe. Svoje predloge stavlja z ozirom na italijanske razmere z ozirom na napad po avstrijski armadi. Spomenici je priložil zemljevide in načrte Bartman izjavil, da je povzel podatke po italijanskem listu »Italia all' Estro«.

Predsednik občuduje Bartmanna.

Predsednik: »Občudovanja vredno je, kako natančno opisujete!« Bartmann: »Saj sem napravil rekognosciranje, poizvedbe v škodo ptuje države. Če bi bil to izvedel italijanski generalni štab, zlomljen bi mi bil vrat!« Predsednik: »Vprašam, ali je spomenica resno delo ali igrača?« Bartmann: »Deloma resno, deloma igrača. Obsega dva dela. Prvi del razpravlja o novem načinu utrdb, drugi beneške utrdbe.«

Kako je nastala »Difesa«?

Predsednik: »Povejte, kako je nastala »Difesa!« Bartmann: »Septembra leta 1908 sem čital v Vidmu vznemirljiva poročila o nevarnosti Italije. Ta-

krat se mi je rodila misel, da izdelam načrt o utrdbah. Sklenil sem prepoto-vati dotično pokrajino in sem to storil od 12. do 18. oktobra.« Predsednik: »Prej ste pa že bili navzoči pri nekem italijanskem manevru.« Bartmann: »Taktik nisem rekognosciral, marveč napravil le izlet.« Predsednik: »Pri ne-kem takem izletu k nemškim manev-rom ste imeli nesrečo, da ste bili areti-rani.« Zagovornik: »In imel je srečo, da je bil oproščen.«

Kako je Bartmann rekognosciral.

Predsednik: »Povejte, kako se re-kognoscira?« Bartmann: »Vzel sem seboj zemljevid, daljnogled in sem ogledaval.« Predsednik: »Ne razumem Vas popolnoma. Znal bi rad, kako se to dela.« Bartman: »To bi bilo lahko zame usodno.« Predsednik: »Siliti Vas ne morem, da odgovorite, a znal bi rad, kako se to napravi.« Bartman: »Uspeh mojega rekognosciranja je v Difesi. Kako sem to omogočil, ne morem po-vedati, ker bi imelo lahko zame usode-polne posledice v inozemstvu, kakor da napravim proti sebi kazensko ovad-bo.« Predsednik: »Kako je bilo mogoče, da ste izdali to, kar je tako nevarno, ob času, ko je bilo zaradi vznemirljivih poročil vse razburjeno in pač niso do-volili vsakemu izprehajalcu, da si ogle-da trdnjave. Kako ste to izvedli, ne da bi bili Vas prijeli?« Bartmann: »Taktik je bila tista pokrajina še brez utrdb. Niti ena lopata se še ni porabila. Nisem ničesar risal ali fotografiral, marveč zgolj ogledoval.« Predsednik vpraša Bartmanna na zagovornikovo željo, zakaj da je to naredil. Bartmann: »Iz-kušnje bi bil ponudil Italiji.« Potoval je Bartmann decembra leta 1908. v Vi-dem, Gorico, Paduvo in Verono. V Ve-roni se je sestal z zaupnikom general-nega štaba neke južne velesile, ki ga je pozval, naj dela za koristi dotične dr-žave in mu je pokazal celo nekaj foto-grafij načrta proti Avstriji za slučaj vojske. Stavil mu je dvanaest vprašanj z ozirom na avstrijske gorske čete in oddelke strojnih pušk, a ponudbe ni sprejel.

Nepremagljiva utrdba.

Bartmann pripoveduje, da se je se-znanil pozneje z nekim kvitiranim ženi-jem, nadporočnikom, ki mu je pripove-doval, da je iznašel utrdbo bodočnosti, ki je nepremagljiva tudi proti razstre-livom, ki se mečejo iz višočine vanjo. Sklenila sta, da skupno delata. Imena svojega kompanjona Bartmann noče povedati. Sklenila sta prodati načrt Italiji, če ga pa ta odkloni, kak drugi državi, izvzemši Avstro-Ogrske, Nem-čije in Rumunije. Ponudil je pozneje načrt Avstro-Ogrski in sicer dogovorno s svojim kompanjonom. Avstrijski ge-neralni štab je odklonil načrt, tudi italijanski generalni štab je odklonil nakup.

Zaslišanje prič. — Bartmannova ne-previdnost na Bledu.

Včeraj so začeli zaslišavati prič-e. Prvi je bil zaslišan zasebnik Jožef Brustmann. Lani je bil Brustmann v blejskem letovišču in je fotografiral kot amaterfotograf. Bartmann ga je nekega dne vprašal, če more s svojim aparatom fotografirati tudi risarije in načrte. Ker je pa pričal, da je Bart-mann volun in ker je rezervni častnik, je kratkoma zanimal Bartmannovo vprašanje. Predsednik konstatira, da je vprašal Bartmanna tudi ženo blej-skega fotografa Lergelpererja, če bi fotografirali trdnjavske utrdbе. Žena je poznala Bartmannovo preteklost in je odklonila. Bartmann je nato rekel: »Pa pustim izdelati v Italiji.« To je po-vedala svojemu možu, ki je zadevo ovadil orožništvu. Dr. Morgenstern: »Za to je bil Bartmann aretiran.«

Veleizdaja za 4 K 60 vin.

Sodišče zasliši nato 34-letnega tr-govca s popirjem Davida Kessler. Iz-pove, da je prišel Bartmann leta 1907. v njegovo trgovino in ga vprašal, če more napraviti iz stare novo knjigo in natisniti za njo naslovni list. Bart-mannu je rekel, da bo pustil to napra-viti. Predsednik: »Ali se Vam ni to čudno zdelo?« Priča: »Ne.« Predsed-nik: »Saj je le redka stvar, da se izpre-meni nova knjiga v staro.« Priča: »Dva meseca šele sem bil samostojen in sem bil vesel, da sem dobil delo.« Predsed-nik: »Tega Vam še Bartmann ne veru-je, ki se komaj vzdržuje, da se ne smeje. — Baje Vam je tudi Bartmann rekel, da je od vojnega ministrstva in da to rabi, da potegne neki drugi ge-neralni štab?« Priča: »Ne, tega taktik ni rekel. Prihodnje leto pri drugem na-ročilu se je o tem govorilo.« Nadalje pripoveduje David, da je prišel Bart-mann julija meseca zopet k njemu in prinesel seboj čisto knjigo, v kateri je bil rokopis, ki ga je hotel imeti Bart-mann v krtačnem odtisu. Rekel mu je na to, da je to veleizdaja. Predsednik

zapisnikarju: »Prosim, naj se to za-piše.« Priča nadaljuje: Bartmann mu je nato s smehom odgovoril: »Kaj Vam pride na misel. Saj dobite vse to pri Seidelnu za 4 krone 60 vinarjev. Nato sem prevzel delo za 30 kron.«

Predsednik je prišel nato Bart-manna natančno in podrobno izpraše-vati o knjigi »Difesa«.

Avstrijska delegacija.

Včeraj je nadaljeval vojni odsek avstrijske delegacije debato o vojnem proračunu; krščansko socialni delegat Rudolf Gruber je povdarjal, da je glav-na zahteva kmetskega ljudstva upelja-va dveletne vojaške dolžnosti, zahteval je tudi, da se vpeljejo v vojašnicah po-ljedelski tečaji, kakor so drugod že uvedeni. Sicer smo enkrat že nekaj brali o nekem odloku, ki govori o teh tečajih, pa najbrže vse zaspalo.

Vojni minister Friderik Schönaich je pohvalil armado; duh, ki našo ar-madi preveva, je porok za nje vrlost in zvestobo. Kar se pa tiče raznih pri-tožb o vedno naraščajočih stroških vojne uprave, je pripomnil, da se je štedilo, kolikor je bilo mogoče, da pa terjajo predpriprave za upeljavo dve-letne službene dobe izdatke, katerim se je nemogoče izogniti.

Nadalje se pritožuje čez pomanj-kanje železnic, katero nam še vedno za slučaj mobilizacije veliko sitnosti in neprilik povzroča. Enoletni prost-o-volci bodo v bodoče vsi na državne stroške služili. Treba bo tudi spreme-niti postavbo za podčastnike, kakor tudi vojaški kazenski red, ki ga bosta avstrijska in ogrska vlada v kratkem pred parlamentom razvili.

Glede trpinčenja vojakov je pri-pomnil vojni minister, da je zmerom na to delal in tudi v tem smislu več odlokov na vojaške poveljnike izdal, s katerimi se vsako trpinčenje in seka-tura vojakov, ki samo vojaško discipli-no krši in vojakom vojaško življenje omrzi, odločno prepove. On sam je vo-jajske poveljnike osebno za vse take slučaje odgovorne napravil in ukazal, da se ne smejo taki slučaji prikriti, olepševati, ampak na vsak način stro-go sodnijsko preiskovati. Sicer pa mo-ra reči, da je samo v zadnjem letu 1909 padlo število takih obžalovanja vrednih slučajev za 25 %. Kar se pa dvobojev med častniki zadeva, da se število dvobojev v armadi vedno manj-ša; v letu 1907. jih je bilo 27, leta 1908. še 22 in leta 1909. samo 13, in še teh so se bile tudi civilne stranke udeležile. Dvobojev, pri katerih so bili samo čast-niki udeleženi, je bilo v letu 1909. samo troje. O kakem siljenju k dvoboju ne more biti več govora, ker pride vsaka častna zadeva med častniki pred čast-ni svet, ki skuša vso stvar mirno rešiti. Na vsak način kažejo te številke, da vsi tisti nedostatki, pod katerimi je moralo naše vojaštvo trpeti, kakor raz-ne surovosti in trpinčenje vojakov, dvoboji med častniki, polagoma iz ar-made izginjajo.

Dnevne novice.

+ **Novi občinski red in občinski volivni red za Kranjsko in Ljubljano** izide danes v založbi »Katoliške Buk-varne«. Opozarjamo, da je ta **občinski red edina od strokovnjaka pregledana izdaja**. To izdajo so pregledali strokov-njaki deželnega odbora in več juristov, torej je to edino zanesljiva, edina skozi in skozi avtentična, iz najkompeten-nejših virov izišla izdaja. — Od raznih županstev se nam piše, da izdaje, ki izide v Lampretovi tiskarni, ne marajo, ker od tiskarne, ki izdaja zelene bro-šure, izdaj še zastoj ne marajo.

+ **Krvave klobase** o klerikalni strahovladi in najbrutalnejšem stran-karskem sistemu dela kar na debelo »Slov. Narod«, dasi ni še pravi čas za te sicer okusne proizvode mesarske umetnosti. Zanimivo je pa le, kako li-beralcem vstajajo lasje in jih obliva kurja polt ob misli, da so zgubili svoj zadnji grad — magistrat, v katerem so do zadnjega nemoteno paševali in stra-hovali podanike: ljubljanske občane. Liberalcem je namreč še v živem spo-minu, kako velika je moč stranke, ki ima večino v deželi ali vsaj v posamez-nih zastopih, in kako neusmiljeno so oni to moč izrabljali ... Le pogledmo po uradih in korporacijah, v katerih so do nedavna gospodovali: Koliko pa najdete med prejšnjimi uradniki in na-stavljenci naših somišljenikov? Ali je to morda samo slučajno? Kako so se podeljevale na magistratu koncesije in druge ugodnosti? Kako lepo in nepri-stransko se je ob vsaki priliki postopalo s političnimi nasprotniki! Kaj-neda, ljube liberalne duše, ko bi se vam vračalo samo s polovično mero, bi bilo za vas prebito hudo! No, malo

strahu, ki vam ga dela slaba vest, vam prav nič ne škodi.

+ **Jako nepremišljeno** je bilo iz od kolere neokužene Ljubljane in Celovca pošiljati vojake v od kolere okuženo Hrvaško. Sedaj je tu nevarnost, da radi bana Tomašića dobimo kolero v naše kraje. Najodločnejše torej zahte-vamo od zdravstvene oblasti, da pri povratku vojakov ukrene vse potrebno. Res skrajno neopravičljivo bi bilo, ako se zdravstvena oblast tu najodločnejše ne zgane! Kako stroge so varnostne naredbe na Štajerskem, nam priča tole poročilo iz Veržeja, ki smo je danes dobili: »Slavno uredništvo! Ker se azi-jatska epidemija vedno bolj širi in je posebno v zadnjem času zahtevala na Ogrskem in sosednem Hrvaškem ve-liko žrtev ter se je bati, da se ne za-nese tudi na Štajersko, je odredilo c. kr. okrajno glavarstvo v Ljutomeru najstrožje odredbe v obrambo kolere. S kraji, ki mejijo na Ogrsko in Hrvaško, t. j. od Veržeja do Središča, je pod strogo kaznijo promet z okuženimi kraji prepovedan!« — Z ozirom na to še enkrat pravimo: jako nepremišljeno je bilo pošiljati naše vojake na Hrvaško!

+ **Državni poslanec dr. Viktor Fuchs**, eden najodličnejših nemških konservativnih zastopnikov, je prazno-val včeraj 70 letnico svojega rojstva.

+ **Zadružna šola** na Slovenski tr-govski šoli v Ljubljani se prične dne 3. novembra t. l. ter se bodo do tega dne, v kolikor bo dopuščal prostor, sprejemali slušatelji Pogoja za sprejem je dovršena ljudska šola in 16 let starosti. Druga pojasnila daje ravnatelj-stvo Slovenske trgovske šole v Ljub-ljani, Kongresni trg št. 2. — Ker traja tečaj le od 1. novembra do 30. aprila, torej le zimskih šest mesecev, ko ni dela na polju, priporočamo tečaj zlasti kmečkim posestnikom, ki hočejo, da se njih sinovi izobrazijo v združništvu in v trgovskih poslih. Mladenci si bodo toliko razširili obzorje, da bodo pozneje kot posestniki hvaležni starišem, ki so jim doprinesli žrtev in jih v mladosti poslali v šolo.

+ **Auredniczka**, namestnika rav-natelja in vladnega sveta na c. kr. dr-žavnoželezniškem ravnateljstvu v Tr-stu imajo alpski nemški hujskači, ki odlagajo svoje nečednosti v »Grazer Tagblattu«, hudo v želodec. Funkcio-narja vlade mi ne branimo, zakaj, če je vsem pravičen in nasproti vsakomur strogo objektivni kakor se splošno trdi o gospodu Auredniczku, stori edino le svojo dolžnost. Pač pa zasluži pozor-nost način, kako nemški nacionalci skušajo doseči svoje namene. Ko nam-reč napadajo Auredniczka v 291. šte-vilki »Tagblattu«, mu ne morejo očitati nobenega konkretnega dejstva, kakor da daje pogum slovenskemu uradni-štvu. To je seveda zelo splošna trditev. Nemci hočejo pravzaprav to reči, da g. Auredniczek svojih itak zadosti zapo-stavljenih slovenskih uradnikov na-ravnost ne davi in kakor mlade mačke pomeče v morje, da bodo dobili zadosti prostora Nemci, da zabijejo zadnje klin-e za svoj slavni most od Belta do Adrije. Če se glasilo graške nemško-nacionalne fakinaže izpodtika na tem, da nosijo vozni listki slovenska imena tudi za nemške kraje n. pr. »Gospa Sveta« ali »Inomost«, ni to nič krivič-nega, zakaj kakor sme Nemec, ki se pelje iz Dunaja v Ljubljano, zahtevati, da se mu dá vozni listek »nach Laj-bach«, tako sme Slovenec, ki se hoče peljati n. pr. iz Trsta v Inomost, dobiti karto, kjer je Innsbruck označen tudi z Inomostom, katero ime je pri Sloven-cih edino v rabi. Kar velja za Nemca, velja tudi za nas. Pri nas na Jugu bi morale biti sploh vse karte, naj se gla-sijo kamorkoli, trojezične. Sicer pa je še vprašanje, če je sploh res, kar »Ta-gesposta« piše, zakaj kadar se je treba v nacionalne svrhe lagati, je ta list prvi. Tem gospodom sploh ne gre v glavo, da Slovenci sploh živimo in da more Čeh biti sploh uradnik, zakaj to je smrtni greh v nemško-nacionalnem katekizmu.

+ **Za vojake**. Kakor se poroča, se bo vojakom izboljšal zajutrek, in sicer od 5 na 7 vinarjev; splošno se bodo vse pristojbine vojaške zvišale, tako da bo dobil prostak 16 vinarjev, poddesetnik 24 vinarjev, desetnik 36 vinarjev in četovodja 48 vinarjev vsak dan.

+ **Vič-Glince**. Naše upanje nas ni goljufalo. Društveni dom je že v toliko urejen in pripravljen, da bo mogoče v nedeljo dne 30. oktobra uprizoriti slo-venskemu ljudstvu priljubljeno času primerno žaloigro: »Mlinar in njegova hči«. V »Domu« je te dni kaj živahno. Obrtniki s hvalevredno marljivostjo dovršujejo razna dela, društveniki pa skrbе za uredbo odra, dvorane itd. Med občani pa je veliko zanimanje ne samo za lepo igro, ampak so radovedni, ka-ko bo v novi dvorani, na novem odru,

Med posameznimi odmori pri igri bo društveni orkester pokazal sad dveme-sečnega marljivega vežbanja. Vstopni-na bo: sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 70 vinarjev, III. vrste 50 vinarjev, stoji-šča 30 vinarjev. Vstopnice se bodo pro-dajale v nedeljo od 10. do 12. ure v »Domu«, od pol 4. pop. pri blagajni. Ker je čisti dohodek namenjen za pokritje stroškov novega »Doma«, se preplačila hvaležno sprejemajo. Igra se bo pono-vila dne 6. oktobra ob istem času, t. j. ob 4. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi najvljudneje društveni odbor. — Kakor lansko leto, tako bo tudi letos na praznik Vseh Svetih ob 4. uri popol-dne društveni pevski zbor na Viškem pokopališču zapel nekaj ginljivih ža-lostink.

— **Drama »Pismo« Franca Navale** je doživela v mestnem gledališču v Kraljevih Vinohradih lep uspeh. Naval je bil večkrat na prizorišče poklican.

— **Kolera**. V Osijeku zadnje štiri dni ni nihče obolel na kolero. V Bag-dadu je obolelo 24. t. m. na kolero 17 oseb, umrlo 15, v bagdadškem vilajetu je pa obolelo 19, umrlo pa na kolero 16 oseb.

— **Samoumor odvetnika**. V Sv. Ivani Zelini si je odvetnik dr. Ivo Živič z britvijo prerezal grlo. Pokoj-nik je bil paraličen.

— **Tragedija v Velikem Varadinu**. Hčerka grško-katoliškega župnika Ka-dacsa in sestra postajenačelnika v Oestu se je imela poročiti z nadzdrav-nikom zagrebške garnizijske bolnice dr. Ocovskym. Nenadoma so se poja-vile zvezi neke ovire, kar je dekleta tako potrla, da je bila strihnin in v strašnih bolečinah umrla. Bratova že-na je pri tem prizoru omedlela in v splošni zmešnjavi so ji ponudili vodo iz kozarca, iz katerega je bila strup svakinja. K sreči je bil zdravnik takoj pri roki, ki ji je izpral želodec.

— **Zanimiva paralela**. »Hrvatski Dnevnik« z dne 25. t. m. prinaša kot odgovor na napade »Srpske Riječi« na katoliško cerkev, papeža in zlasti na jezuite, češ, da so isti sovražniki zna-nosti, da se bore proti izobrazbi in da so obsovalni pri katoličanih samih, listo pravoslavnih prelatov iz kralje-vine Srbije, ki so ali popolni analfabeti ali pa znajo za silo čitati in se podpi-sati. Sam mitropolit in arhiepiskop belgrajski, Dimitrije, je zvršil samo štiri razrede gimnazije. Pri vseh teh pravoslavnih prelatih je prejšnje živ-ljenje več ali manj burno in pisano; približno tako kakor n. pr. Gorkega, le da so mnogo hujše stvari vmes ... Po-datki so popolnoma avtentični in je nek izobražen srbski svečenik — bela vrana! — pripisal lastnoročno: »Po-znam vsakega od tu opisanih. Takih prelatov in svečnikov je v Srbiji mno-go. To so pravi obrtniki, ki nimajo poj-ma o svojem duhovniškem poklicu. Cerkev jim je trgovina, popje pa so profesionisti, ki odirajo in ropajo ljud-stvo. Pravoslavja ni in vsega tega bo kmalu konec.« V zgled, kako priljub-ljeni so svečeniki v srbskem narodu, navaja »Hrvatski Dnevnik« 32 istotake avtentičnih slučajev iz kraljevine, ko so bili pravoslavni duhovniki in redov-niki ubiti in oropani ali vsaj težko te-lesno poškodovani v lastnih hišah ozi-roma samostanih. — Ne priobčujemo tega iz kake mržnje do Srbov — nika-kor ne —, marveč edinole radi tega da opozorimo na ta žalostna dejstva naše slovenske — zlasti tržaške — libe-ralce, ki tako radi šarijo s pravoslav-jem med ljudstvom, o katoliški cerkvi pa pišejo čisto tako kakor »Srpska Riječ«.

+ **Reške zadeve**. Ban Tomašić je na podlagi zakona pozval mesto Reka: okolico, da izvoli dva zastopnika v hrvaški sabor. Občinski zastop reški je zahtevo seveda zopet odklonil, češ, da je mesto Reka z okolico ločeno telo in neposredno pripojeno sveti kroni ogr-ske kraljevine. — Reški Italijani in italijanaši bi radi zagotovili obstanek svojemu vodji prof. Zanelli in ga name-ravajo izvoliti za župana. Toda mažar-ska vlada ga ne mara in mažarski list že pišejo o razpustu reškega občinske-ga zastopa. — Za reškega guvernerja bo glasom časnikiških vesti nedvomno imenovan dosedanjí mnogoletni pod-guverner grof Wickenburg.

VREMENSKA KATASTROFA V JUŽNI ITALIJI.

Iz Južne Italije dohajajo še vedno grozna poročila o velikanski elemen-tarni katastrofi v provinci Salerno. Dv-tretjini dežele sta še poplavljeni. Do zdaj so dobili 78 mrličev. V Positanu je pa izbruhnila še kolera. Italijansk kralj je odpotoval v ponesrečeno po-krajino.

Kupujte le žigalice: „V korist obmejnim Slovincem“

Znanost in umetnost.

Študije o hiši na Slovenskem. V »Matici Slovenski« se je sprožila misel, da bi bilo proučiti značaj in tehniko hiše, kakor je običajna v slovenski vasi. Ta stran narodopisnega raziskavanja je tem nujnejša, ker z napredkom časa hitro ginejo spomini prešlih časov, stare slovenske hiše. Take študije pa so brez nazorov, brez slik malo vredne, premalo umljive. Zato se obrača »Matica Slovenska« tem potom do vseh, ki se zanimajo za stvar, zlasti do amaterskih fotografov, naj bodo pozorni na gradbeni značaj hiše v raznih krajih, naj fotografirajo tipične hiše, njih tipične strani in naj blagovolijo slike pošiljati »Matici Slovenski«. Pozornost bi pri tem bilo obračati ne samo na to, da so slike kolikor mogoče velike in da sta na podobi vedno dve hišni stranici, »Matici Slovenski« bi marveč izbornu služile tudi fotografije posameznih detajlov in pa notranjščine.

Š **Trg Središče.** Krajepis in zgodovina. Pisal prof. Fr. Kovačič. Z zemljevidom središke občine, z desetimi slikami v tekstu in 24 tablicami. Izdalo Zgodovinsko društvo za Slovenski Štajer. Tiskala Cirilova tiskarna. Knjiga stane s pošto vred 5 K 60 h. Ime pisateljevo jamči že za znanstveno vsebino tega obširnega domačega zgodovinskega dela. Ta knjiga pa ni zanimiva samo za Središčane, ampak mnogo poglavij je v njej, ki bodo interesirali tudi širje kroge, ker se nanašajo na splošne razmere v slovenskih pokrajinah. Izdajanje knjig o domači zgodovini po našem Zgodovinskem društvu podpirajmo s pridnim naročevanjem!

Ljubljanske novice.

Ij Imenovanje. Namestnik državnega pravdnika dr. Anton Kremžar je imenovan za državnega pravdnika v Ljubljani.

Ij Mešani zbor »Ljubljane« ima danes zvečer ob pol osmih v dogovorjenem prostoru vaju, na katero bodi še enkrat opozorjeno.

Ij Za nadporočnika sta imenovana poročnika Adolf Arko pri I. R. 27 in Jožef Šeme pri I. R. 97.

Ij Za Rokodelski dom v Ljubljani je daroval preč. g. Franc Jarc, župnik v pok. v Ljubljani, 100 kron. Bog stotero poplačaj blagemu dobrotniku plemenito delo!

Ij Ljubljansko blato je poleg prahu in snega stvar, ki se z njo ljubljanski magistrat nikoli ni hotel ali vedel sprijazniti. Neštetočkrat že smo ga opozarjali na razne tozadevne nedostatkne in na nadloge ter nepravilike, ki jih mora radi tega trpeti občinstvo. Bilo pa je, kakor da bi pridigovali gluhih ušesom; k večjemu kak popravek je prišel nad nas. Sedaj se glede ljubljanskega blata še ničesar ni obrnilo na bolje in mestni cestni organi delujejo ravno tako nemarno kakor poprej. V dokaz sledenče: Kadar je na Sv. Petra cesti (da vzamem izmed cele množice samo en slučaj) toliko blata, da ga vozovi mečejo notri gori na strehe nižjih hiš — nekatere zaslužijo, da se jih fotografira in pošlje v muzej, tako so ometane z blatom — pridejo cestni delavci in ga začno grabiti. Po Sv. Petra cesti hodi kljub ozkemu, dostikrat komaj pol metra širokemu hodniku, prime-roma zelo mnogo ljudi. In več kot devetdeset odstotkov teh ljudi hodi vedno po hodniku, ki leži na južnem, na strani proti Ljubljani ležečem hodniku. Vsak človek bi toraj pričakoval, da se grabi blato radi velike ožine hodnika in ceste na ono stran, po kateri skoro nikdo ne hodi. Kaj še! Delavci, ki gotovo delajo po navodilih od zgoraj, grabijo blato z vso vnemo prav na ono stran, kjer hodi po ozkem hodniku skoro vse občinstvo, obrobijo trotoar z lepim, dostikrat meter širokim robom več ali manj mehkega blata, ki je tako naglavo raztezno, da se pririne včasih notri do lišnega zidovja. Da ne bi bilo obrobjenje preveč enakomeren in dolgočasen okrasek, naredi semintja višje ali nižje kupčke, kakor je ravno kakovost blata. Vse skupaj pa puste prav preveč pogostokrat lepo ležati — očitno edino radi tega, da ima potrpežljivo občinstvo v resnici dovolj prilike prepričati se o naprednem smislu cestne uprave in to ne samo čez noč, toraj sedaj več nego dvanaest ur, marveč včasih tudi kar cele dneve, kakor se je že prigodilo. In ko gredo zjutraj ljudje po svojih opravkih, se z neznano opreznostjo ogibajo drug drugemu na ozkem trotoarju in s strahom zro v blatni pas, ki ga obrobja in v katerem mnogobrojne jame in jamice pričajo, da so se, nič hudega sluteči, ljudje ponoči bridko motili, ko so se zanašali na obzirnost mestnih cestnih organov.

Ij Nesreča pri Lenčetu na Laverci. V kleti pri Lenčetu na Laverci je danes oelil zidar Sala Giovani. Pri delu je padel z lestve in se tako poškodoval, da je med vožnjo v deželno bolnico umrl.

Ij Umrla je v Opatiji gospa Eleonora pl. Luschan roj. Riedl, vdova c. kr. finančnega svetnika, mati dežel-nosodnega svetnika g. Alberta viteza Luschan, v starosti 71 let. Truplo prepeljejo v Ljubljano.

Ij Umrla je hišna posestnica gospa Marija Stare, soproga gospoda c. kr. okr. sodnika v p. Ferdo Stareta.

Ij Parnik na — Kongresnem trgu. Parnik, ki bo prevažal kamenje iz Podpeči za poglobljenje Gruberjevega kanala po Ljubljani, je te dni došel, na Kongresnem trgu so se pa polomili vozovi pod njim in sedaj tiči velika ladja na — Kongresnem trgu, odkoder jo z velikim trudom poizkušajo spraviti dalje.

Ij Za častni večer Davorina Jenkota je določen ta-le vspev: 1. Slavnostni govor; govori g. dr. Fr. Ilešič. — 2. a) »Pobratimija«, b) »Lipa«, c) »Na moru«, poje moški zbor »Glasbene Matice«. — 3. Slavnostna overtura za veliki orkester; izvaja orkester »Slovenske Filharmonije« pod vodstvom kapelnika Edvarda Czajneka. — 4. a) »Strunam«, b) »Dve utvi«, c) »Kam?«; pesni s spremljevanjem klavirja; poje g. Ljubiša Iličić. — 5. a) »Na tujih tleh«; dvo-spev za ženska glasova s spremljevanjem klavirja; poje ženski zbor »Glasbene Matice«; b) »Tiha luna«, mešani zbor; c) »Tanana«, zbor ciganov iz spevoigre »Vračara«; mešan zbor s spremljevanjem orkestra. — 6. »Kosovo«, overtura za veliki orkester; izvaja »Slovenska Filharmonija«. — 7. a) »Mlada Jelka«, romanca za sopran s spremljevanjem klavirja; poje gospa Jeanette pl. Foedrantspergova; b) kvartet iz spevoigre »Vračara« s spremljevanjem orkestra; poje: gospa pl. Foedrantspergova, gđna. Angela Maličeva in gg. Josip Kovač in Emil Rumpelj. — 8. »Vabilo«, moški zbor. — 9. »Naprej zastava Slave«, slovenska narodna himna; moški zbor.

Ij Lep parček. 55-letni Andrej Simčič iz Kopane pri Gorici in njegova žena hodita po svetu in si služita kruh s tem, da igrata z dresiranim psom. Sinoči sta prišla v neko gostilno na Dunajski cesti ter uprizorila tak spektakel, da so ju morali s pomočjo stražnika postaviti pod kap. Šla sta nato v neko drugo gostilno, kjer sta bila zaradi nedostojnega vedenja zapodena na ulico. A še nista mirovala. Šla sta v tretjo gostilno v Wolfovi ulici, kjer sta zopet napravila tak kraval, da so poklicali stražnika, ki ju je odpeljal na magistrat. Med potjo sta dvignila tak hrup, da je bil na Marijinem trgu zaradi gledajočega občinstva promet skoraj onemogočen. Med velikanskim halojem mladine je stražnik »komedijanta« in njegovo boljše polovico spravil na magistrat, kjer so ju vtaknili v zapor.

Ij Umrla je gosp. Lavoslav Puharju hčerka Anica. Pogreb bode jutri ob ½ 4. uri popoldne iz deželne bolnice. — Naše sožalje!

Ij Aretovan ponarejalec uradnih štampilj. Dne 4. septembra je bilo v kazinski veži ukraden kolo trgovcu Rudolfu Wurmu. Tat je po tatvini kolo prodal po Zeleni jami in bil pozneje na Martinovi cesti aretovan. Legitimiral se je za Jakoba Partla iz Rožne doline na Koroškem. Oddali so ga sodišču, kjer je dobil 6 tednov zapore. Komaj je pa prišel na prosto, je moral zopet med staro družbo. V neki gostilni na Poljanski cesti se je predvčerajšnjem izdal za graverja ter pravil, da je že mnogim napravil razne štampilje. Ker tukaj ni dobil dela, se je podal dalje. V gostilni pa je bilo takrat slučajno tudi oko postav. Ko je Partl stopil na ulico, ga je stražnik aretoval. Pri osebni raziskavi so našli pri njem razno orodje in kose škrlice, katero je rabil za ponarejo štampilj. Tudi nekaj že izgotovljenih modnih štampilj so našli pri njemu. Izgovarjal se je na razne načine, a nič mu ni pomagalo in moral je zopet v zapore deželnega sodišča. Partel je bil že dvanaajstkrat predkaznovan in je bil rojen leta 1874.

Ij Tvrdka H. Suttner bo otvorila v ponedeljek svojo prvo podružnico na Sv. Petra cesti v bivšem lokalnu trgovine A. Šare, kjer se dobi enaka izbira kot v glavni trgovini.

Ij Umrla so v Ljubljani: Martin Zalaznik, bivši rudar, 82 let. — Ivan Bukovnik, krojačev sin, 6 mesecev. — Marija Jazbar, strežnica, 80 let.

— **Loterija povodom lovske razstave.** Zrebanje loterije prve mednarodne lovske razstave na Dunaju se vrši nepreklicno dne 31. oktobra 1910 ob 8. uri zvečer pod oblastvenim nadzorstvom v žrebalni dvorani ravnateljstva za državni dolg. Srečke, ki so jih svojedobno doposlali p. n. občinstvu, naj se izvolijo pravočasno poravnati. Dobitki se izplačujejo samo na Dunaju, Lokraj, Laurenzerberggasse št. 1. Prvih pet glavnih dobitkov po 100.000

kron, 10.000 K, 2000 K ter dva po 1000 kron bodo na zahtevo izplačali v gotovini po odbitku običajnih pristojbin.

Štajerske novice.

Š **Umrl** je včeraj v Dombu na Francoskem rajhenburški opat Eppale. Prepeljan bo v Rajhenburg.

Š **Zadoščenje vrlemu Slovincu.** Dne 27. maja 1910 so se vršile pri Sv. Jakobu v Slov. goricah občinske volitve. Do tedaj je v občinskem odboru gospodovala zagrizena nemčurska stranka — Štajerčijanci. Slovenska stranka si je po hudem in vročem boju priborila zmago v vseh treh razredih. Najboljši agitator in nekaj voditelj slovenske stranke je bil g. Jožef Ketiš. Ko je nek pristaš nasprotna stranke hotel voliti z nekim neveljavnim pooblastilom, je Ketiš odločno protestiral proti temu. Župan, velik ljubljenec Štajerca, in kar je posebno zanimivo, tudi mariborskih slovenskih (!) liberalcev, se je čutil vsled odločnih Ketiševih besed užaljenega in ga je tožil. Pri prvi obravnavi je bil Ketiš obsojen, ker ni bil navzoč, na 50 K globe. Pri vzklicni obravnavi meseca avgusta se je razprava preložila. V sredo, dne 26. t. m., se je zopet nadaljevala. Obravnava je bila jasna slika, kako postopajo pri volitvah liberalci in nemškutarji proti slovenskim volivcem. Dokazalo se je, da je nemčurska stranka ponarejala datum na pooblastilih in navzoči bivši nemčurski župan je to indirektno potrdil. Gospod Jožef Ketiš je bil popolnoma oproščen in je dobil vsled tega najlepše zadoščenje. Štajerčijanec Šantl pa mora plačati vse na več stakov narasle stroške. Ketiša je zagovarjal dr. Leskovar, Šantla pa je s posebno vnemo zastopal pri prvi obravnavi dr. Florijan Kukovec, pri zadnji pa dr. Rosina.

Š **Bivši kaplan** lavantinske škofije, Zavadič, je zopet nastopil duhovniško službo v češki škofiji Litomerice. Imenovan je namreč za prefekta v škofijskem semenišču v Mladí Boleslavi. Kakor izvemo, se je Zavadič zopet posvetil pisateljevanju in namerava kmalu izdati češko-slovenski slovar.

PROTIREVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

V Madrid so došla iz Lizbone poročila, premo umljive, a zto se obragalskih provincialnih mestih veliki nemir. Posredovalo je vojaštvo. Podrobnosti še niso znane.

NEMŠKI CESAR V BRUSLJU.

Dne 25. t. m. se je pripeljal cesar Viljem v Bruselj. Cesarja sta sprejela na kolodvoru belgijski kralj in kraljica. Cesarja so živahno pozdravljali. Vlada je storila vse, da socialisti ob navzočnosti nemškega cesarja ne napravijo kakega kravala.

Telefonska in brzojavna poročila.

POSLANEC BJELADINOVIĆ UMRL.

Kotor, 28. oktobra. Tu je umrl državni poslanec, sodni tajnik Mihajlo Bjeladinović, član »Zveze Južnih Slavena«.

OBSTRUKCIJA V MORAVSKEM DEŽELNEM ZBORU.

Brno, 28. oktobra. Seja moravskega deželnega zbora je trajala včeraj od 5. ure popoldne do 7. ure zjutraj. Nemci in socialni demokratje so nadaljevali obstrukcijo proti finančnim načrtom češke manjšine. Opetovano so bili v zbornici burni prizori. Galerija je nemške poslance opetovano apostrofirala. Deželni glavar je odvzel nemškemu nacionalcu posl. Svobodi besedo, nakar so pričeli Nemci ropotati. Socialni demokratje in češki naprednjaki so se večkrat ostro spoprijeli. Končno je izjavil deželni glavar, da se bo ostro ravnal po predpisih poslovnika, kar je češka večina pozdravila s ploskanjem. Prihodnja seja danes ob 7. uri zvečer. Seja bo trajala zopet celo noč.

DOPOLNILNE VOLITVE NA DUNAJU.

Dunaj, 28. oktobra. V Leopoldovem mestu in v Hietzingu se danes vrši dopolnilna državnozborna in deželnozborna volitev namesto pokojnega dr. Luegerja. Volivni boj je jako vroč, posebno v Leopoldovem mestu, kjer soc. demokratje kandidirajo Schuhmeierja.

POGAJANJA MED ČEHI IN NEMCI.

Praga, 28. oktobra. Še vedno pri češko-nemških pogajanjih ni sporazumljenja glede § 42, t. j. glede deželnega odbora, dasi so češke stranke razun čeških radikalcev, predložile razne kompromisne predloge. Češki radikalci so imeli plenarno zborovanje ter

so na Chocov predlog sklenili, da na zahteve Nemcev ne pristanejo, pa da se tudi kompromisnim predlogom drugih čeških strank ne pridružijo. Poslanci napredne državnopravne stranke so predlagali, naj se z novimi kompromisnimi predlogi razvzolja situacija. Tudi klub čeških deželnih poslancev je imel o položaju posvetovanje. Obe skupini veleposesstva tudi dalje delujeta za sporazum. Ako se bo doseglo danes sporazumljenje, bi bila seja češkega dež. zbora dne 3. novembra.

VOLITVE NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 28. oktobra. Danes se vrše volitve v hrvaški sabor. Saborskih volivcev na Hrvaškem je sedaj 190.043. Po starem volivnem redu je bilo volivcev 46.746, volivcev je torej po novem volivnem redu za 140.247 več.

Zagreb, 28. oktobra. Tu pride v I. okraju skoro gotovo do ožje volitve med dr. Tomašićem in dr. Šurminom. Ves službeni aparat strastno dela za dr. Tomašića.

Zagreb, 28. oktobra. Seljačka stranka je do 1. ure zmagala v dveh okrajih, v treh okrajih pride v ožjo volitev. Glavne vesti še niso došle.

ZAKON O EKSPROPRIACIJI POLJAKOV V NEMČIJI.

Dunaj, 28. oktobra. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da se v parlamentarnih krogih govori, da je grof Aerenthal povedal nekaterim poljskim poslancom, da mu je nemški državni kancelar obljubil, da se zakon o ekspropriaciji Poljakov v Prusiji ne izvede.

GENERALNA STAVKA V SABADELLU.

Barcelona, 28. oktobra. V Sabadellu je proglašena generalna stavka.

* **Knjiga o lepem vedenju.** (Pisal Urbanus.) »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani je izdala »Knjigo o lepem vedenju«, ki obsega obširna in zelo pregledno nujana navodila, kako naj se vede preprost človek ali izobraženec v rodbinskem, družabnem in javnem življenju.

Knjiga je bila že davno potrebna in bo brez dvoma ustrezala svojemu namenu. Vsak človek namreč — naj bo še tako izobražen — zaide pogosto v neprijeten položaj, da ne ve, kako naj se napram gotovim osebam in družbam obnaša, da napravi dober vtis; kajti ravno zunanja oblika, s katero kdo nastopa, je velikanskega pomena v življenju. Človek si s svojim vedenjem povzdigne ali pa podkoplje ugled.

Lepo obnašanje sicer ni toliko plod razuma in poduka, kakor vzgoje in srca, vendar pa vsak človek potrebuje tudi nekaj praktičnih navodil. S tega stališča moramo v resnici z veseljem pozdraviti navedeno knjigo in vsak naj smatra za svojo narodno dolžnost, da ji pripomore do vstopa v vsako rodbino. Vsak se bo iz knjige mnogo naučil in našel v nji obilico zlatih nauk. Knjiga ima dvojno kazalo in je z natančnim abecednim kazalom pregled knjige zelo olajšan.

Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« in stane fino vezana, na posebnem papirju izvod 4 krone. — O tej krasni in prepotrebni knjigi prinese naš list v kratkem obširno oceno.

* **Kako naj se pišejo zasebna pisma.** Obrazci rodbinskih, prijateljskih, voščilnih, sožalnih, opominjavalnih, snobilnih in drugih pisem. Sestavil Janko Dolžan. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. Cena 1 K 40 h, vezano 2 K. Priprost človek, ki še ni več dovršenega dopisovanja, bo našel v tej knjigi zadostno izbiro pisem, ki mu bodo ob potrebi prav dobro služila in se bo pri večkratnem prebiranju te knjige kmalu navadil, da bo vedel svoje misli izražati v lepi besedi in dovršeni obliki.

* **Kmečka posojilnica.** Pisal Andrej Žmavc. Cena 1 K. — Knjižico priporočamo vsakomu, ki se želi seznaniti s pravilnim poslovanjem posojilnic po Raiffeisnovem načinu; za uslužbenca in člana posojilnice pa je knjižica naravno nenadomestljiv vademekum. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Načrt Ljubljane**, sestavil mesni arhitekt Ciril Koch, se dobi tudi posebej in je tako natančen, da so označeni celo stranski trakti posameznih hiš. Načrt v dveh barvah velja 30 vin, v petih barvah pa 50 vin. in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Razne stvari.

Slovar zavarovalne terminologije v 19 jezikih, ki ga pripravlja s pomočjo strokovnjakov skoro vsch evropskih narodnosti g. Alfred Alt v Amsterdamu, višji uradnik tamošnjega ravnateljstva »Prve avstrijske zavarovalnice proti neizgledam«.

bo vseboval tudi slovensko zavarovalno terminologijo, ki doseže na ta način mednarodno strokovnjsko priznanje. Ureditev slovenskega dela tega slovarja, ki bo obsegal vse zavarovalne stroke, je prevzel podpisani, uradnik v ravnanstvu »Jadranske zavarovalne družbe« (Riunione Adriatica di Sicurtà) v Trstu. Ker je pa treba v slovenščini marsikateri strokovni izraz za posebne pojme v zavarovalstvu še konvencionalno določiti, si usoja podpisani naprositi tem potom vse slovenske tovariše-strokovnjake, ki so pripravljeni pomagati mu pri tem delu s svojim nasvetom, naj ga o tem blagovolijo obvestiti ter mu naznaniti svoj natančen naslov. — Dr. Maksimilijan Obersnel.

Morilec, ker ni dobil rože. Dunajsko porotno sodišče je obsodilo 27. t. m. zaradi umora 20-letnega gimnazijca Jurija Scalo v desetletno težko ječo. Scalo je ustrelil 15-letno dekle Rožo Binder, ker mu ni hotela dati rože. Pri razpravi se je obnašal mladi morilec, sin premožnih staršev, zelo odurno in surovo. Rekel je, da hoče postati vlomilec.

Šampanjca ne manjka. Pivci šampanjca nimajo nobenega vzroka, da tožijo, šampanjca ne bo zmanjkalo. Četudi je letos, kakor znano, vinska trgata v Champagni popolnoma uničena ali poškvarjena, vendar je šampanjca še dovolj, in sicer pravega. Marquis de Polignac piše v nekem pariškem listu, da je bila trgata v letih 1900 in 1906 tako sijajna, da so si mogli francoski vinski trgovci spraviti skupaj ogromno zalogo vina. Po uradni statistiki razpolagajo francoski vinski trgovci še z 160 milijoni steklenicami penčnega vina. Ker pa se porabi vsako leto 32.200.000 steklenic, je svet preskrbljen s šampanjcem še za celih pet let. Vinogradniki bogate pokrajine Champagne so otvorili vse, da se prihodnje leto prepričajo katastrofa v vinogradih, kakor je bila letošnje leto. Sicer morejo ukreniti kaj proti raznim trtnim boleznim, seveda solnčnega vremena ne morejo preskrbeti, če ga ni. Vsled slabe trgatve zadnjih let so mnogi vinogradniki zašli v dolgove in se bore za eksistenco. V Champagni je 16.000 hektarjev vinogradov, ki so last 20.000 vinogradnikov. Skrbno obdelavanje stane na leto 3000 frankov za hektar. Tega draga kmetovanja bi vinogradniki seveda ne mogli zdržati, ako bi jim ne prisločile na pomoč velike šampanjske tvrde. V cenah pa Francozi tudi ne morejo bogve kaj poskočiti, sicer se ne morejo uspešno boriti z inozemsko konkurenco. Šampanjca bo še vedno, upati je vsaj, samo denarja ni.

Debeli ljudje. Francoz Pintrand, ki se je povrnil s svojega potovanja po Afriki, pripoveduje, da je videl v črnem delu sveta zamorske princeze, ki so bile tako debele, da so komaj stale. Roke so jim visle ob strani kakor podolgovati meho. Pri nekaterih črnih plemenih smatrajo namreč debelost za največjo lepoto in hčere glavarjev ter črni knezovi store seveda vse, da postanejo lepe. Sicer pa rekordi debelosti niso samo monopol teh črnih prijateljev lepote. O Angležu Spreneru, ki je bil leta 1875. zaboden z nožem, pišejo tedanji zdravniki, da je imel pod kožo masti 12 cm na debelo. V Lincolnu v Ameriki je živel pred več leti človek, ki je tehtal 548 funtov (274 kg)! V pariški kliniki kažejo še dandanes mavčev posnetek neke Marije Claye, ki je umrla v bolnici. Bila je visoka samo 164 cm, a okoli pasa ni merila nič manj kot 166 cm. Kralj med debeluh pa je bil brezdvomno Anglež Hopkins, ki je bil najdebelejši človek, kar se jih je kdaj videlo. Tehtal je 896 funtov ali 498 kg. Znani veliki cirkus Barnum ga je svoječasno angažiral ter ga je razstavil leta 1902. v Parizu. S tem je dosegel izvanreden uspeh, vendar pa ne za dolgo. Debeli ljudje so veliko bolj podvrženi raznim boleznim, največkrat pa jih zadene srčna kap in takrat je konec njihove obširne slave.

Največja mesta na svetu. Po najnovejši statistiki imajo največja mesta na svetu prebivalcev: London 7.735.196, New-York 4.014.000, Pariz 2.714.068, Tokio 2.174.068, Berlin 2.040.148, Čikago 1.698.575, Peterburg 1.678.000, Dunaj 1.600.597, Kanton 1.600.000, Pekin 1.600.000, Moskva 1.354.254, Filadelfija 1.293.697, Carigrad 1.125.000.

Ruski generali obsojeni v ječo. Pred par dnevi je vojno sodišče v Novočerkasku obsodilo tri generale (Teleševa, Popova in Ščetkovskega) zaradi ponesreženja na 5. odnosno 4 in 3 leta težke ječe in izgubo vseh časti. Ta obsodba je vzbudila senzacijo; tem večjo pa je še vzbudila vest, da je v Irkutsku izvršil samoumor general Klinovski, ki je bil zaupnik carjev, ko je zvedel za to obsodbo. Sodečal je menda pri velikih ponesreženjih v Karbinu za časa rusko-japonske vojne.

Najbogatejši časniki. Do sedaj na vsem svetu izhaja v okroglem številu nad 70.000 dnevnikih časnikov. Samo v ameriških Združenih državah jih izide 21.950 na dan. Najbogatejši in najrazširjenjši list na svetu je ameriška »Pensa«, ki izhaja za 15 vinarjev v 18, 20 ali 30 straneh na dan. Poslopie uredništva in upravnštva tega lista je veljalo 30 milijonov. V svojih oddelkih daje »Pensa« brezplačne zdravniške, pravniške in vsakovrstne nasvete. Vsled velikanskega proizvodnje časnikov se je bati, da bo sčasoma zmanjkalo popirja. Nek ameriški list izda na leto 3 milijone 750 tisoč kron za les, iz katerega izdelujejo popir.

Srednje šole v Avstriji. Po statistiki od 1. januarja 1910. imajo Nemci v Avstriji 222 srednjih šol (realk in gimnazij), med temi je 13 šol utrakvističnih; Poljaki 75; Čehi 100 (1 utrakvistična); Srbi in Hrvati 7; Slovenci 7 (6 nemško-slovenskih); Rusini 9 (2 nemško-rusinske); Italijani 12 (1 utrakvistična); Rumuni samo 3 utrakvistične. V Avstriji pride torej ena srednja šola na 41 tisoč Nemcev, 58 tisoč Poljakov, 60 tisoč Čehov, 61 tisoč Italijanov, 77 tisoč Rumunov, 102 tisoč Hrvatov in Srbov, 199 tisoč Slovencev, 375 tisoč Rusinov. V Primorju je za 19.454 Nemcev 6 srednjih šol, za 143.602 Hrvatov in Srbov pa samo ena. Italijani imajo tamkaj pet srednjih šol, a Slovenci (212.978) nobene. Pravica hodi pač z zavezanimi očmi okoli.

Krščanske šole zopet prepovedane v Makedoniji. Solunski vali, kakor tudi valija v Skoplju in Monastirju, so dobili povelje iz Carigrada, da se morajo na deželi zapreti vse srbsko-bolgarske in grške šole ter naj se nastavljene učitelje izžene. Učitelji smejo odpotovati samo v glavna mesta, v Skoplje, Monastir ali v Solun.

Kdo je izumil polko? Italijanski list »Mondo artistico« piše o tem sledeče: Služkinja neke italijanske gospode je prepevala neko pesem ter pri tem plesala. Gospodinja jo je nekoč pri tem presenetila, dopadel se ji je ta ples, pa je pozvala služkinjo, naj ga pleše pred domačim učiteljem. Ta je ples kopiral. Kmalu se je ples vesele kuharice zanesel v slovanske kraje ter je dobil ime »polka«. To piše dotični italijanski list.

Zvestoba belgijske princezinje Klementine. Deset let sta ostala belgijska princezinja Klementina in princ Viktor Napoleon zvesta svoji ljubezni. Princezinja je hči pokojnega belgijskega kralja Leopolda, ki se je protivil tej zvezi. Princezinja Klementina in princ Napoleon pa sta ostala zvesta drug drugemu in po smrti kralja Leopolda sta se zaročila. Princezinja je živela več let v samostanu, dokler ni sedanji kralj dovolil, da se poroči s princem. Kakor se poroča iz Bruslja, je izvršen ženitveni dogovor med princezinjo Klementino in princem Viktorjem Napoleonom. Bivša cesarica Evgenija je postavila princa Viktorja Napoleona za univerzalnega dediča svojega imetja, ki znaša 200 milijonov frankov. Med belgijsko vladjo in princezinjo Klementino pa je došlo do nagodbe. Princezinja Klementina dobi z ozirom na ta dogovor iz zapuščine kralja Leopolda štiri milijone frankov v gotovini, vsled česar se ona odreče vsem nadaljnjim zahtevam. Z že izplačanimi šestimi milijoni znaša njena dota 10 milijonov frankov.

Samoumor 80 letnega moža. 18. t. m. se je ustrelil na pokopališču v Lincu tamkajšnji posestnik F. Wallinger, ki je bil star 80 let, z revolverjem v glavo. Kaj je gnalo v smrt starega moža, ki je bil premožen in je njegov sin ugleden zdravnik v Lincu, se ne ve.

19 letni zločinec na vislicah. V kaznilnici v Vechtli so 15. t. m. dopoldne izvršili smrtno obsodbo nad 19 letnim tiskarskim vajencem Dencker iz Oldenburga, ki je lansko leto umoril svoje starše in brata. Pred porotnim sodiščem je bil obsojen na vislice ter ga oldenburški veliki vojvoda ni hotel pomilostiti.

Alkoholizem v Hrvatski in Slavoniji. Hrvatje popijo 500.000 hektolitrov vina v vrednosti 33 milijonov kron. Domače hrvatske pivovarne proizvajajo letno 100.000 hl piva, a uvaža se še iz inozemstva do 100.000 hl piva. Vsega piva se popije v vrednosti 11 milijonov kron. Zganja in raznih likerjev se popije po gostilnah do 60.000 hl, a doma do 100.000 hl, kar znaša zopet 24 milijonov kron. Skupno se popije v Hrvatski in Slavoniji do 70 milijonov kron na leto.

Ženski dom v Kodanju. Na najlepšem mestu danske prestolnice so si danske žene postavile dom, ki je vreden izraz njih stališča, ki so si ga priborile kot enakopravne državljanke.

Stavba je zgrajena v slogu gradu in je veljala 1 milijon mark — izključno ženski denar. V tem gradu najdejo svoj dom vse kodanske ženske organizacije, zlasti pred 40 leti ustanovljena ženska čitalnica. Prostori so najkrajše v vsem Kodanju; knjižnica šteje 62.000 zvezkov. V V. nadstropju so sobe za prenočevanje danskih in inozemskih ženskih gostov, da se jim ni treba potikati po hotelih. V domu je ženskam tudi urad za pravne posvete na razpolago. Razumljivo je, da so ponosni »ženski grad« otvorili z velikimi slovesnostmi. Pri blagoslovitvi so bili navzoči ministri, tuji poslaniki, zastopniki mesta in časništva ter najodličnejše drugo občinstvo, zlasti pa zastopnice vseh danskih, pa tudi švedskih in norveških ženskih organizacij. Največje navdušenje in zanimanje je vzbudil

govor 90 letne gospe Zahle, ki je bila med prvimi ustanoviteljicami ženske čitalnice. Podala je živo sliko o razvoju ženskega gibanja na Danskem, o bojih in velikih ovirah, ki jih je imelo dansko ženstvo, predno je prišlo do mogočnega sedanjega doma in političnih pravic, katerim ima biti krona volivna pravica za državni zbor, ki se jim najbrže še v sedanjem zasedanju prizna. Kako majhni so bili početki danske ženske organizacije, pojasni govornica najbolj s tem, da opisuje, kako se je v prvi seji čitalniškega predsedstva pred 40 leti vnela huda debata radi nakupa petrolejke, ki je stala — 1 K. Uspehi, ki so jih dosegle danske in poleg njih skandinavske in finske žene tekom pol stoletja so toliko, da jih more zanje zavdati vse ostalo ženstvo starega in novega sveta.

Bog povrni!

Vsem, ki ste našega prebalega očeta ljubili in spoštovali v življenju in jim dobro storili v smrtni bolezni, — vsem, zlasti vam, dragi Vrhničanje, ki ste skromnega moža izpod slamnate strehe tako častno spremili počivat, — vsem, ki ob grenki ločitvi čutite z žalujočimi —

stokrat Bog povrni!

Vrhnik — 2. 10. 1910.

3178

Dr. Mihael Opeka,
c. kr. realni profesor.

Serravallo

železnato Kina-Vino

Higienična razstava na Dunaju 1906

Državno odlikovanje in častni diplom k zlati košarici.

Povzročila slast do jedi, okrepla živce, zboljšala kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.

Nad 7000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in kr. dvorni dobavitelj
TEST-Barkovije.

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljše sredstvo 2501

4 steklenice (5 kg) franko K 4.—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Za 50 kg.

Budimpešta, 26. oktobra.

Pšenica za oktober 1910 10 57
Rž za oktober 1910 7 86
Oves za oktober 1910 5 47
Koruza za oktober 1910 5 65

Čedna, inteligentnejša deklica 14 let stara, želi priti kot

učenka

v boljšo trgovino na deželo. Dopisi poštni predalček števil. 38, Ljubljana. 3182

Purmani

okolu 300 glav se dobe vsak dan do 10. ure na Vodnikovem trgu po 5—6 K komad

Miss Farler, Miss Everitt
English lessons.

Dalmatinova ulica 7, II. nadstr.

Zahvala. 3167

Ker nam je nemogoče, zahvaliti se osebno vsakemu posebej, izrekava tem potom za nestevilne dokaze dobrodejnega sočutja povodom težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega ljubega, dobrega očeta in tasta, gospoda

Hermuth Männchen

posebno pa vsem, ki so izkazali zadnjo čast dragemu pokojniku ob mrtvaškem odru in pri pogrebu, svojo najtoplejšo zahvalo.

Kranjska je postala dragemu pokojniku druga domovina po izredni ljubezni do soljudij; prosiva torej, da se mu ohrani časten spomin.

Vevče, dne 26. oktobra 1910.

Herman Diehler
in soproga Ana roj. Männchen

: Naročajte „Slovenca“ .:

Meteorološko poročilo.

Višina n. moriem 306,2 m, sred. zračni tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
27	9 zveč.	741,2	8,0	sl. sever	oblačno	
28	7. zjut.	740,0	5,9	sl. jzh.	del. obl.	0,0
	2. pop	739,2	9,8	brezvetr.	dež	

Srednja včerašnja temp. 8,0° norm. 8,3°

Kočevski premog

v poljubni množini od 50 kg in višje vedno v zalogi v najboljši kakovosti. 3169

Cena K 1-20 za 50 kilogramov
pri večjem naročilu K 1-10.

Helena Strupi, Žabjak 11.

Hiša

se da v najem ali proda v Mengšu št. 144 z 4 sobami, 2 kuhinjama, 1 kletjo, vodnjakom hlevom in skednjem. Lep vrtič in 1 oral zemljišča pri hiši. Ceno pove prodajalec Josip Prusnik v Kamniku. 3160

H. SUTTNER

Ljubljana Mestni trg

ur. prva največja domača

exportna tvrdka ur. zlatnine

in srebrnine Lastna tovarna ur. v Švici.

Stvarna znamka: „IKO“

Členi zastopni in posilne prošje

Balkan

Telefon šte. 100. Telefon šte. 100.

Prevoz pohištva vsake vrste

za november termin obavlja točno in ceno

spedijska družba „Balkan“

Dunajska cesta 33 (I. ljublj. javno skladišče).

Kurzi efektov in menjic.
dne 27. oktobra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9280
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9280
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9640
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9640
Avstrijska zlata renta	11525
Avstrijska krona renta 4%	9280
Avstrijska investic. renta 3 1/2 %	8245
Ogrska zlata renta 4%	11110
Ogrska krona renta 4%	9145
Ogrska investicijska renta 3 1/2 %	8075
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1865
Kreditne delnice	66450
London vista	2475
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11757 1/2
20 mark	2351
20 frankov	1910
Italijanski bankovci	9480
Rublji	254 1/4

St. 33.191.

3152

Ustanove za onemogle obrtnike.

Pri mestnem magistratu podeliti je za tekoče leto dvajset povodom praznovanja 60 letnice vladanja Njegovga c. in kr. Apostolskega Veličanstva osnovanih ustanov po 100.-- kron.

Pravico do teh ustanov imajo brez lastne krivde obubožani in onemogli obrtniki ljubljanski.

Prošnje za podelitev teh ustanov vlagati je tuuradno

do 24. novembra letos.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 22. oktobra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan l. r.

Za gostilno s hotelom v Celovcu se išče zanesljivo

najemnik

Pismene oglase pod naslovom „Celovec“ sprejema upravištvo lista

3145

: Modni salon : Ivane Schiller, Sv. Petra cesta, šte. 31.

priporoča (kot bivša mnogoletna uslužbenka klobučnega oddelka Henrika Kenda)
lepo in ceno izbiro, damskih, dekliških, otroških klobukov, finih modelov in čepic.

: **Zalni klobuki vedno v zalogi.** :
: **Popravila se izvršujejo točno in ceno.** :

2726 8

Ljubljana, Predškofljo 19
priporoča po znano nizkih cenah

A. Lukič

obleke za jesen in zimo

najmodernejše površnike in pelerine za gospode in dečke. Vedno najnovejša konfekcija za dame in deklice. Strogo solidna postrežba.

Štev. 7741/V. u.

Razglas nabornikom.

Mestni magistrat ljubljanski glede rednega nabora leta 1911 nastopno razglasa:

1. Vsem v Ljubljani stanujočim leta 1888., 1889. in 1890. rojenim mladeničem, ne glede na njih rojstni in pristojni kraj se je zglasiti k zabeleži

tekem meseca novembra 1910

pri vojaškem uradu mestnega magistrata, v „Mestnem domu“ I. nadstropje

2. Mladeničem, ki nimajo domovinstva v Ljubljani, je prinesiti s seboj dokazila o starosti in pristojnosti (rojstni in domovinski list).

3. Začasno odsotne ali bolne mladeniče smejo zglasiti starši, varuhi in pooblaščenici.

4. Onim, ki hočejo eno ali drugo v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona navedenih ugodnosti, je po predpisu opremljene prošnje vložiti meseca januarja ali februarja 1911 pri omenjenem mestnem uradu, najkasneje pa na dan glavnega nabora pri pristojni naborni komisiji.

5. Onim, ki žele, da se jim dovoli nabor izven pristojnega okraja, je o priliki zglasitve vložiti opremljene prošnje; obenem pa lahko oglašje in izkažejo pravico do kake v §§ 31, 32, 33 in 34 vojnega zakona omenjene ugodnosti.

6. Sinovom vojaških oseb, služočih v dejanski službi in onim mladeničem, ki so nameščeni pri vojni upravi (vojni mornarici) in so v nabornih letih, se je ravno tako zglasiti.

7. Kdor zanemari dolžnost zglasitve, in sploh iz vojnega zakona izvirajoče dolžnosti, se ne more opravičiti z izgovorom da ni vedel za ta poziv ali pa za dolžnosti, katere mu nalaga vojni zakon.

Naborniki, ki opuste zglasitev, ne da bi jih pri tem ovirala kaka nepremagljiva ovira, so krivi prestopka in se kaznujejo z globo 10 do 200 kron ali pa s primernim zaporom.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 12. oktobra 1910.

Namestnik za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljenega c. kr. deželne vlade svetnika:

3127 3

Vončina l. r.

Krasne damske klobuke

kakor tudi za deklice in otroke
najnovejše mode v največji izbiri
po zelo ugodnih cenah priporoča

modni salon P. Magdič,

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

3012

Št. 33.041.

3123

Ustanove za mestne uboge.

Pri mestnem magistratu podeliti je cesar Franc Jožefove jubilejske ustanove in sicer 2 po 50 K, 10 pa po 40 K. Te ustanove namenjene so onim mestnim ubogim, ki ne dobivajo redne podpore iz ubožnega zaklada.

Prošnje za podelitev teh ustanov, katere je izplačevati dne 2. decembra, vlagati je tuuradno

do 20. novembra letos.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. oktobra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni
c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan.

Za žene in dekleta

je lepo sukneno in modno blago v veliki izbiri v nad 40 let obstoječi gvantri trgovini.
R. Miklauc, Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 5.
Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Ešvegersko
sivo in rdeče
Marzeljsko
Angeljnovno

Milo

Priporočna tovarna
Pavel Seemann
Ljubljana
1661

Čebelno-voščene
in
stearinske

Sveče

Zeleznoto vino

Ikarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvorni založnik, papežev dvorni založnik, vsebuje za slabokrvne in nerovne osebe, za blede, slabotne otroke, lahko prebavljiv železnat izdelek. Polovična steklenica K 2.—. Poštni zavoj (3 steklenice) franco zavoj in poština, stane K 6'60. Naročila po povzetju. 3281

Z novim letom 1911 se odda v najem jako dobro vpeljana

pekarija

blizu tovarne, v kraju, kjer je veleindustrija. Natančneje v odvet. pisarni dr. V. Schweitzerja v Ljubljani. 3078 3

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-čistič. sred. stvo
Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Lepo stanovanje

se odda za november-termin, obstoječe iz 5 sob z vsemi pritliklinami in porabo vrta v II. nadstropju, Bleiweisova cesta šte. 1a, Natančneje se poizve pri hišniku ali lastniku istotam. 2940

Prepričali se bodete

pri nakupu blaga za moške obleke v trgovini **R. Miklauc, Ljubljana, Stritarjeva ulica 5** o veliki zalogi sukna in tudi o zelo ugodni ceni. Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Ant. Bajec
cvetlični salon
Pod Trančo št. 2,
poleg čevljar. mostu
Izdeluje šopke, vence, trakove.
Velika zaloga nagrobnih vencev. Zunanja naročila točno.
Cene zmerne.

3662 52-1

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Najboljše štedilno voščilo za pode

Brezbarono, rumeno in rujava za parkete ali polikane
tla priporočna v škatljah po en, pol in četrt kg ali prosto
ADOLF HAUPTMANN
prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža, laka in stek. kleja
1443 64

Najvažnejše perje in puh popolno čisto in je, da se kupi brez vsega duha.

Tako perje in puh se dobi pri znani tvrdki

Anton Šarc v Ljubljani

Selenburgova ul. 5, na vogalu Knaflove ul. (nasproti glavne pošte)

po sledečih cenah:

Perje 1/2 kg po . . .	K 1'68	Puh siv 1/2 kg po . . .	K 5'25
" " " " " " " "	2'50	" " " " " " " "	6'25
" " " " " " " "	3'35	" bel " " " " " "	6'75
" " " " " " " "	4'20	" " " " " " " "	8'35
" " " " " " " "	5'85	" " " " " " " "	10'—

Pošilja se poštne prosto s povzetjem.

2964 1

Pozor! Pozor!

Od 28. oktobra do 28. novembra t.l.
prodajam od pitanih prašičev po znižani ceni

sledeče:

špeh, slanino I. vrste kilogram po	K 1'84
" " II. " " " "	1'72
" salo I. " " " "	1'84
meso I. " " " "	1'92
" II. " " " "	1'70

Prodajalna v Šolskem drevoredu
Jakob Jesih, mesar v Ljubljani.

Valični mlin v Domžalah
I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vevova ul. 6.
Telefon interurb. št. 129. Telefon interurb. št. 129.

Priporočna pšenično moko izvorsne kakovosti, otrobe in druge mleške izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Veletrgovina specerijskega blaga in deželnih pridelkov

ANTON KOLENC

CELJE

„Narodni dom“ Graška cesta 22.
(v lastnih hišah).

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho. Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega specerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah.

Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom po najnižjih cenah. Nadalje premog na cele vozove debel po 2'10, droben po 1'40 K 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Suhe vence in trakove

se dobi v največji izbiri in najceneje pri novi tvrdki

O. JEZERŠEK
(prej K. Recknagel)

Mestni trg 24.

Velika zaloga perila in modnega blaga.

3103

Občinski redar

se sprejme pri občini Zagorje ob Savi. Začetna plača 800 K, službena obleka in prosto stanovanje. Prednost imajo bivši orožniki in oni, ki so že bili v taki službi. — Prošnje naj se vpošljejo do 15. listopada 1910.

Županstvo Zagorje ob Savi.

Franc Weinberger

3136

ž. pan.

2 lepa prostora

pripravna za delavnice ali skladišča, se odda s 1. novembrom. Poizve se pri hišnem gospodarju **Ivanu Košenina, Kolodvorska** 2942 ulica št. 6. 1

Takoj se oddajo v najem prostori

mesarijo, gostilno in trgovino v Sp. Šiški.

Na jako ugodnem prostoru v sredini občine. Mesarija obstoji iz mesnice, klavnice, delavnice, ledenice, hleva in remize za vozove. Gostilna iz dveh velikih prostornih gostilniških sob, kuhinje, kleti in dr. pritliklin. Proda se pa tudi celo posestvo pod jako ugodnimi pogoji iz proste roke. — Naslov pove iz prijaznosti upravnništvo „Slovenca“. 3111 3

Odgovorni urednik: **Ivan Štefe**.